

**„ANDZOR ENGINEERING” d.o.o. ДРУШТВО
ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ УРБАНИЗАМ И
ЕКОЛОГИЈУ**

**ИВЕ АНДРИЋА бр.13, 21 000 НОВИ САД
тел/фах: 021/ 63 64 317**

ЛОКАЦИЈА:

**К.О. Сурачево, К.О. Драгинац, К.О. Бабушница,
општина Бабушница**

**ИНВЕСТИТОР/
НАРУЧИЛАЦ:**

Општина Бабушница

БРОЈ ЕЛАБОРАТА:

СПУ-1074/21

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ДРУГИХ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
БАБУШНИЦЕ**

За "ANDZOR ENGINEERING" д.о.о.
директор:

Зоран Вукадиновић, маст. инж. саоб.

март, 2021. године, Нови Сад

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Других Измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице

Наручилац/Инвеститор: Општина Бабушница

Обрађивач: „ANDZOR ENGINEERING” д.о.о,
Иве Андрића 13, Нови Сад

Директор: ЗОРАН ВУКАДИНОВИЋ, маст. инж. саоб.

Руководилац Израде
Извештаја: ДУШАН ШЉИВАНЧАНИН, мастер пр.план., дипл.географ
из области заштите животне средине

Радни тим:
АНА ВИРИЈЕВИЋ, дипл. инж. арх.
СМИЉАНА ДРАГИЋЕВИЋ, маст. инж. арх.
СТЕФАНА СТАНИСАВЉЕВИЋ, мастер пр.план.
МИЛИЦА ПАРЕЖАНИН, дипл. инж.пејзажне арх.
МИЛАНА РАМБАТ, дипл.инж.пејзажне арх.
СВЕТЛАНА БАЈЦ, дипл. инж. грађ.
ИГОР ЈЕЛИЋ, маст. инж. арх.
ЗОРАН ДЕСПОТОВИЋ, дипл. инж саоб.

Директор:

Зоран Вукадиновић, маст.инж.саобр.

март, 2021. године, Нови Сад

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	6
1.1. Преглед садржаја и циљева плана и односа са другим плановима и програмима	6
1.2. Претходне консултације са заинтересованим органима и организацијама	16
2. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА	17
2.1. Природне карактеристике подручја	17
2.2. Стање квалитета животне средине	21
2.3. Карактеристике животне средине простора који може бити изложен негативном утицају	30
2.4. Проблеми заштите животне средине који су разматрани у Плану	32
2.5. Приказ Планом предвиђених варијантних решења у контексту заштите животне средине	33
3. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	34
3.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене	34
3.2. Избор индикатора	36
4. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	38
4.1. Процена утицаја варијантних решења	44
4.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења	46
4.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења	47
4.4. Кумулативни и синергијски ефекти	51
5. ОПИС МЕРА ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	53
5.1. Мере заштите ваздуха	53
5.2. Мере заштите вода	54
5.3. Мере заштите земљишта	54
5.4. Мере за управљање отпадом	54
5.5. Мере заштите од буке	56
5.6. Мере заштите од нејонизујућег зрачења	57
5.7. Мере заштите у циљу спречавања акцидентних ситуација	59
5.8. Мере заштите природних вредности	61
6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	62
7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	63
7.1. Опис циљева плана и програма	63
7.2. Индикатори за праћење стања животне средине	65
7.3. Права и обавезе надлежних органа	70

8.ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	72
9. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	74
10. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	75
КОРИШЋЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	77

ПРИЛОЗИ:

- Одлука о изради Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (Скупштина општине Бабушница, бр. 350-6/2019-2 од 26.02.2019. год.);
- Одлука о допуни Одлуке о изради Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (Скупштина општине Бабушница, бр. 350-42/2020-02 од 20.10.2020. год.);
- Решење о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (Општинска управа општине Бабушница, бр. 501-49/2018-4 од 26.11.2018. год.).

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице ради се на основу члана 12. Одлуке о изради Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице („Скупштински преглед општине Бабушница“, бр. 4/2019 од 26.02.2019. год.), а на основу претходно прибављеног Решења о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину коју је донела Општинска управа општине Бабушница, бр. 501-49/2018-4 од 26.11.2018. године.

Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (у даљем тексту: Стратешка процена утицаја или СПУ) у складу је са одредбама чл. 34. – 35. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04, 36/09 – др.закон, 72/09 – др.закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др.закон) и одредбама чл. 5,7 – 10 и 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и 88/10).

Стратешка процена утицаја планова на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Правни основ за обављање стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметних измена Плана генералне регулације (даље: Извештај о стратешкој процени) налази се у:

- одредбама члана 5. став 1., Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којима је прописан предмет стратешке процене и утврђена обавеза вршења стратешке процене за урбанистичке планове;
- одредбама члана 9. ст. 1. и 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, којима је утврђено да Одлуку о изради стратешке процене утицаја доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација, као и да Одлука чини саставни део Одлуке о припреми Плана и објављује се у Службеном гласнику јединице локалне самоуправе.

Одредбама члана 35. Закона о заштити животне средине одређено је да се "Стратешка процена утицаја на животну средину ради за планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама и других области и саставни је део плана, односно програма или основе". Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом, односно, Законом о стратешкој процени

утицаја на животну средину.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм.

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину. Према члану 12. Закона о стратешкој процени утицаја, Извештај садржи нарочито:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине у подручју плана;

3. Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
4. Процену могућих значајних утицаја на животну средину;
5. Опис мера предвиђених за смањење негативних утицаја;
6. Смернице за израду процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима;
7. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана;
8. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
9. Приказ начина одлучивања;
10. Закључке стратешке процене утицаја и друге податке од значаја за стратешку процену.

Стратешка процена утицаја животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва. Значај стратешке процене утицаја на животну средину огледа се у томе што:

- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте, на пример - кумулативни и социјални ефекти;
- помаже да се провери повољност различитих варијанти развојних концепата;
- избегава ограничења која се појављују када се врши процена утицаја на животну средину већ дефинисаног пројекта; и
- утврђује одговарајући контекст за анализу утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање, итд.

Стратешка процена утицаја планских докумената представља значајан инструмент заштите животне средине, тако што се у почетним фазама доношења одлука о будућем развоју простора укључују питања заштите животне средине. Наведени процес резултира претходним усаглашавањем развојних интереса и интереса заштите простора. Стратешком проценом обезбеђује се виши ниво заштите животне средине и интеграције захтева заштите и развојних потреба и интереса, уграђивањем начела и циљева заштите у планске документе у циљу достизања одрживог развоја. Стратешком проценом се омогућава интеграција еколошких захтева, мишљења и начела у планове и програме у циљу подстицања и унапређења одрживог развоја.

Основни методолошки приступ примењен у изради овог Извештаја, одређен је Законом о стратешкој процени утицаја и већ развијеним и прихваћеним методама у досадашњој пракси планирања просторног развоја, а прилагођен је хијерархијском нивоу и специфичним захтевима планског документа. Поступак стратешке процене састоји се од: припремне фазе, фазе израде Извештаја и на крају, поступка одлучивања. Поступак израде Извештаја одвијао се сукцесивно. У изради полазних основа сагледавана су концептуална решења, дефинисани циљеви и методологија израде, извршена је анализа стања и оцена квалитета појединих сегмената животне средине; вреднована алтернативна решења, процењени су могући утицаји и хазарди; дефинисане мере заштите и унапређења животне средине и програм праћења стања (мониторинг).

Полазни основ за израду Плана и СПУ представља и важећа законска регулатива (законски и подзаконски акти), која на посредан и непосредан начин регулише ову област:

- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС и 50/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 и 9/20);
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 – др.закон);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС", број 41/09, 10/13 и 101/16);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18 – др.закон);
- Закон о путевима ("Службени гласник РС", бр. 41/18 и 95/18-др.закон);
- Закон о ваздушном саобраћају ("Службени гласник РС", бр.73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др.закон, 83/18 и 9/20);
- Закон о железници ("Службени гласник РС", број 41/18);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04 и 25/2015);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", број 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11- др. закон, 52/11- др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", број 101/15 и 95/18-др.закон);
- Закон о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", број 44/10, 60/13, 62/14 и 95/18);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", број 145/14 и 95/18 – др.закон);
- Закон о шумама ("Службени гласник РС" број 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др.закон);
- Закон о ефикасном коришћењу енергије ("Сл.гласник РС", бр.25/13);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18 – др. закон);
- Закон о добробити животиња ("Службени гласник РС", број 41/09);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службени гласник РС", број 128/14 и 95/2018 – др.закон);
- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09, 88/09-др.закон, 104/09-др.закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", број 111/09, 20/15 и 87/18);

- Закон о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр.111/09, 92/11 и 93/12);
- Уредба о класификацији вода ("Сл. гласник СРС", број. 5/68);
- Уредбе о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", број 102/10);
- Уредба о режимима заштите ("Службени гласник РС", број 31/12);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10);
- Уредба о одређивању зона и агломерација ("Службени гласник РС", бр. 58/11 и 98/12);
- Уредба о врстама отпада за које се врши термички третман, условима и критеријумима за одређивање локације, техничким и технолошким условима за пројектовање, изградњу, опремање и рад постројења за термички третман отпада, поступању са остатком након спаљивања ("Службени гласник РС", бр. 102/10)
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће ("Службени лист СРЈ", бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, бр. 92/08);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр. 50/12);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10) и др.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

На основу одредаба члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

1. кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
2. преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
3. карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
4. разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
5. приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
6. резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ОДНОСА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

Друге измене и допуне Плана генералне регулације рађене су у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010 - Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - Одлука УС РС, 50/2013 - Одлука УС РС, 98/2013 - Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др.закон и 9/2020 – др.закон), Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 32/2019) и Правилником о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу ("Службени гласник РС", бр. 22/15).

Полазећи од начела планирања утврђених законом и праксом планирања (економска оправданост, социјална прихватљивост и еколошка одрживост), као и правног оквира којим су утврђени нормативи и правила у управљању природним и створеним ресурсима, дефинисани су циљеви, концепција, планска решења, правила уређења и грађења, приоритети и мере заштите животне средине. Поред интерпретације плана у овом делу се даје и однос са другим плановима, програмима и стратешким документима који могу имати утицај на животну средину на планском подручју.

Обухват и границе планског документа

Укупна површина обухвата Других измена и допуна плана генералне регулације Бабушнице износи П=4,80 ха и одређују их следеће границе:

- опис границе измена и допуна обележене на графичком прилогу бројем I: са севера јужна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 516 и 524; са истока је западна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 524, 525 и 590; са југа је јужна међна линија к.п.бр. 436, 433 и 432 КО Сурачево; са запада је западна међна линија к.п.бр. 432 и 430 КО Сурачево. Површина овог обухвата је 0,81 ха. Све катастарске парцеле обухваћене изменом и допуном, целе или у деловима припадају КО Сурачево.
- опис границе измена и допуна обележене на графичком прилогу бројем II (простор на коме се планира рециклажно двориште): северну границу представља линија дефинисана тачкама (1):7616268.27, 4767905.48 и (2): 7616401.68, 4767945.39; источна граница креће од тачке II па западном регулационом линијом саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 709 и 710; јужна граница је северна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 710 и 706 и западна граница је источна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 706 и 696 све до тачке I, одакле граница и почиње. Површина ове локације је 1,49 ха. Како се положај рециклажног дворишта мења, обухват где је до сада био дефинисан важећим планским решењем је површине 1,90 ха. Границу овог обухвата представља: са севера јужна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 473, 474 и 478; са истока је делом западна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 478, 480 и 481, а делом је западна међна линија к.п.бр. 166 КО Драгинац; са југа је северна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 488, 489 и 477; са запада је источна регулациона линија саобраћајнице која је дата координатама осовинских тачака 477, 475 и 473. Све катастарске парцеле обухваћене изменом и допуном, целе или у деловима припадају КО Драгинац.
- опис границе измена и допуна обележен римским бројем III: са североистока граница катастарске парцеле 1128 са кат. парцелом 795, са југоистока граница катастарске парцеле 1128 са кат. парцелом 1129, са југозапада граница катастарске парцеле 1128 са катастарском парцелом 1130, са северозапада граница кат. парцеле 1128 са кат. парцелом број 1127, све у КО Бабушница. Површина овог обухвата је 0,09 ха.
- опис границе измена и допуна обележен римским бројем IV: северну границу представља граница кат. парцела 180/2 и 180/1 са кат. парцелом 309/2, источну границу представља граница кат. парцеле 178/1 са кат. парцелом 178/2, јужну границу представља међна линија између парцела 178/1, 180/1 и 181 са кат. парцелама 179/1 и 179/, и западну/северозападну границу обухвата представља међна линија кат. парцела 181 и 180/2 са кат. парцелама 167, 182 и 183, све у КО Бабушница. Површина овог обухвата је 0,50 ха.

- опис границе измена и допуна обележен римским бројем V: са севера границу обухвата представља међна линија кат. парцеле 190 са кат. парцелом 308, источну границу представља граница кат. парцеле 190 са кат. парцелом 309/1и југозападну страну представља граница кат. парцеле 190 са кат. парцелом 189, све у КО Бабушница. Површина овог обухвата је 0,01 ha.

Општи циљеви израде Плана и очекивани ефекти планирања

Основни циљ израде Других измена и допуна плана генералне регулације Бабушница је преиспитивање планиране претежне намене, потреба Општине и израда решења која ће бити у складу са новонасталим потребама и дефинисање актуелне проблематике уређења и изградње простора, а све у складу са важећим Законом и плановима вишег реда.

Такође, повод израде је неопходно прилагођавање Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон и 9/2020) и Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/2019).

Планским решењем циљ је рационалније коришћење грађевинског земљишта, у делу зоне пословне и радне зоне, што би допринело стварању услова за покретање нових инвестиција сагласно принципима одрживог развоја у правцу повећања запослености, јачања конкурентности и унапређења идентитета Општине Бабушница.

План треба да донесе даљу разраду простора, квалитетне визуре и силуете кроз реализацију планираних намена. Простор треба да обезбеди квалитетну трансформацију непосредног окружења. Организација простора ће, између осталог, бити заснована на резултатима детаљне анализе простора кроз идентификацију постојеће структуре, и допринеће развоју овог подручја кроз претежну (основну) намену простора. Правилним планирањем грађевинског земљишта у складу са одређеним претежним наменама простор ће постати функционалнији за коришћење.

Очекивани ефекти планирања су:

- омогућава се рационалније и ефикасније коришћење грађевинског земљишта, у делу пословне и радне зоне;
- планирање будућих намена уз заштиту и унапређење коришћења земљишта у циљу одрживог развоја;
- допринос развоју и увећању привредних и пословних капацитета;
- обезбеђење планских услова за развој приватног сектора, а самим тим и просперитет општине;
- заштита животне средине, уз примену адекватних мера заштите;
- усмеравање урбаног развоја у складу са савременим стандардима заштите околине и квалитета живота.

Садржај планског документа

А. ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

Уводне напомене

1. Општи део
 - 1.1. Правни и плански основ за измену и допуну Плана
 - 1.2. Обухват и опис границе измена и допуна Плана
 - 1.3. Опис постојећег стања, начина коришћења простора и основна ограничења
 - 1.4. Краћи извод из планских докумената вишег реда
 - 1.5. Преглед прикупљених услова и података надлежних институција
2. Плански део
 - 2.1. Измене и допуне текстуалног дела Других измена и допуна плана генералне регулације Бабушница
 - 2.2. Измене и допуне графичког дела Других измена и допуна плана генералне регулације Бабушница
3. Очекивани ефекти планирања у погледу унапређења начина коришћења простора
4. Завршне одредбе

Б. ГРАФИЧКИ ДЕО

А0 - Прегледна карта са зонама измена и допуна

П1 - Граница грађевинског подручја са планом намена површина

П2 - Саобраћајно решење и површине јавне намене са регулацијом, нивелационим и аналитичко-геодетским елементима

П3 - Урбанистичка регулација са грађевинским линијама

П5 - Начин спровођења плана

Опис постојећег стања и начина коришћења простора

Обухват измене бр. I се налази у крајњем јужном делу обухвата ПГР-а, јужно од махале „Савинци“ насеља „Драгинац“.

Подручје обухвата парцеле које представљају неизграђено грађевинско земљиште, док се неке од њих користе за пољопривредну производњу (њиве, ливаде, оранице). У подручју нема изграђених објеката. Уз источну границу подручја пролази магистални водовод Ø800 Љуберађа - Ниш. Кроз северни део подручја у правцу северозапада ка југоистоку протиче неуређени поток, чија се регулација планира.

До предметног подручја не постоје приступни путеви нити комунална инфраструктура.

Садашња локација предвиђена за рециклажно двориште у важећем Плану генералне регулације се налази у источном делу обухвата, на простору „Старе Циглане“ унутар насеља Драгинац, у зони пословања. Са северне стране простор се граничи са изграђеним делом насеља Драгинац, где доминира породично становање. Простор је преко стамбене улице повезан на државни пут 11-А бг. 223, деоница Бабушница -

Трнски Одоровци. На парцели постоји неколико објеката лошег бонитета који су припадали некадашњој циглани и сада се простор не користи.

Обухват измене бр. II се налази у југозападном делу обухвата ППР-а, западно од садашњег простирања насеља „Рашина Бара“. У непосредном окружењу предметне зоне нема објеката нити изграђене комуналне инфраструктуре.

Предметне парцеле у обухвату измене представљају неизграђено грађевинско земљиште, осим катастарске парцеле број 431 КО Сурачево на којој се налази један објекат без грађевинске дозволе непознате намене и један помоћни објекат озакоњен и катастарске парцеле број 433 КО Сурачево на којој се налази један помоћни објекат који је озакоњен.

До предметне зоне постоји атарски пут - стари пут ка селу Сурачеву који је тешко проходан.

Обухват измене број III се налази у централном делу обухвата ППР-а и насеља Бабушница уз државни пут (Улица Ратка Павловића). Парцела је у зони становања и на њој се налази један стамбени објекат у северном делу парцеле - породична кућа и један помоћни објекат непосредно уз регулациону линију ка истоку (Улица Ратка Митровића Шумадинца). Објекти су новијег датума и доброг бонитета.

Обухват измене IV се налази у североисточном делу подручја ППР-а, у делу насеља „Лозиште“. На предметним парцелама у обухвату се налази више стамбених и пословних објеката доброг бонитета, као и неколико помоћних објеката различите намене.

Обухват измене V се налази у североисточном делу обухвата ППР-а, непосредно преко пута православне цркве, непосредно на укрштају Улице Саве Ковачевића и Улице 9 мај. Парцела је неизграђена, неуређена, обрасла високим растињем и не користи се.

Однос према другим плановима и стратегијама

У овом поглављу су приказани релевантни документи - просторни планови, секторски планови и други стратешки документи значајни за израду Плана и Извештаја о СПУ на животну средину са становишта заштите животне средине. Циљеви и принципи заштите животне средине из ових докумената коришћени су за припрему циљева стратешке процене.

Просторни план Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 88/2010)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. ППРС је дефинисао планска начела и критеријуме заштите и унапређења животне средине као и основе коришћења и заштите природних и створених добара.

Успешан просторни развој Републике Србије, односно постепено приближавање визији њеног просторног развоја захтева достизање серије основних циљева, међу којима су према свом значају равноправно најважнији следећи:

1. уравнотеженији регионални развој и унапређена социјална кохезија
2. регионална конкурентност и приступачност
3. одрживо коришћење природних ресурса и заштићена и унапређена животна средина
4. заштићено и одрживо коришћено природно и културно наслеђе и предео
5. просторно функционална интегрисаност у окружење

Са аспекта коришћења земљишта важно је истаћи да Просторни план Републике Србије указује на потребу заустављања и строге контроле нерационалног ширења грађевинских подручја и веће ангажовање браунфилда, односно пажљив и рационалнији приступ гринфилд инвестицијама напоредо са строгим и доследном превенцијом, спречавањем и санкционисањем бесправне изградње уз максималну заштиту јавних добара; повећану саобраћајну приступачност и опремљеност простора техничком инфраструктуром, као и капитално инвестирање у стратешки значајну инфраструктуру.

Поред тога, у ППРС се дају основни циљеви коришћења шумског пољопривредног, водног и грађевинског земљишта. Као основни циљ коришћења грађевинског земљишта види се његово рационално коришћење и успостављање економски ефикасног и социјално праведног система управљања.

Просторни план општине Бабушница од 2010. до 2025. године („Скупштински преглед општине Бабушница“, бр.13/12)

Развој индустрије одвијаће се првенствено у оквиру малих и средњих предузећа и агрокомплекса. У развоју индустрије примениће се економски аспект (приоритетна изградња малих погона различитог степена финализације, тржишно оријентисаних) и еколошки аспект (селекција делатности и технолошких решења ради заштите природних ресурса), уз принцип равномерног развоја подручја. Развој постојећих индустријских капацитета, подразумева повећање производње и повећање сигурности радног процеса, запослених и животне средине. Треба форсирати мале индустријске погоне, претежно радно-интензивне, уз њихову просторну дисперзију унутар руралног подручја.

Мала и средња предузећа ће бити важан облик организовања фирми и од значаја за развој, конкурентност и запошљавање. Концепт развоја малих и средњих предузећа обухвата успостављање и развој партнерства између јавног и приватног сектора (формирање и јачање различитих удружења и кластера). Развој агрокомплекса подразумева производњу и прераду здраве/органске хране, модернизацију постојећих употребљивих прерађивачких капацитета и изградњу нових прерађивачких капацитета.

Развој мале привреде зависи од укупног будућег привредног развоја и од пораста животног стандарда, а односи се на различите делатности које се ослањају на локалне природне ресурсе и радну снагу из сеоских домаћинстава.

Предвиђена даља планска разрада Просторног плана, подразумева израду планова генералне регулације (за Бабушницу и Звонце са Звоначком бањом).

План генералне регулације Бабушнице („Скупштински преглед општине Бабушница“, бр. 4/14) и Прве измене и допуне Плана генералне регулације Бабушнице („Скупштински преглед општине Бабушница“, бр. 9/17)

Граница постојећег грађевинског подручја насеља Бабушница обухвата површину од 291,21 ha.

У обухвату Плана, осим грађевинског подручја, налази се пољопривредно земљиште у површини од 308,94 ha и експлоатационо поље глине у површини од 8,66 ha.

Површине остале намене обухватају површине за становање, централне функције, површине за пословне и радне зоне и верски објекат.

Објекте и површине јавне намене чине саобраћајнице и саобраћајне површине, инфраструктурни објекти и комплекси, јавне службе (основно и средње образовање, вртић, здравство, култура, спорт и рекреација, управа и државни органи), комуналне делатности, зеленило и водотокови. Подручје Плана подељено је на следеће урбанистичке целине, уважавањем основних саобраћајних праваца, праваца водотокова, изграђености простора, претежне намене простора, планиране намене, функционалних веза унутар целина:

1. Целина 1 - делови КО Извор и Бабушница западно од реке Лужнице и северно од пијаце и аутобуске станице;
2. Целина 2 - делови КО Бабушница и Извор источно од реке Лужнице и северно од Улице 7. јули;
3. Целина 3- делови КО Бабушница, Сурачево и Горчинце западно од постојећег државног пута 1Б реда бр. 39;
4. Целина 4 - подручје западно од реке Лужнице и источно од постојећег државног пута 1Б реда бр. 39 (делови КО Бабушница, Драгинац, Сурачево и Горчинце);
5. Целина 5 - источно од реке Лужнице и јужно од Улице 7. јули (делови КО Драгинац, Сурачево и Бабушница).

Подручје Плана подељено је на следеће зоне:

- зона становања;
- пословно-стамбена зона;
- пословна и радна зона;
- верски објекат;
- саобраћајнице и саобраћајне површине;
- јавне службе;
- комуналне делатности;
- зелене површине;
- водене површине и водно земљиште.

Земљиште ван грађевинског подручја обухвата пољопривредно земљиште и

експлоатационо поље глине.

Национална стратегија одрживог развоја ("Службени гласник РС", бр. 57/2008)

Циљ ове Стратегије је да доведе до баланса три стуба – економског раста, заштите животне средине и друштвеног развоја стварајући једну кохерентну целину, подржану одговарајућим институционалним оквиром. Стратегија одрживог развоја Србије значајно доприноси смањењу празнина између процеса утврђивања политика, усклађивању евентуалних конфликтних циљева политика, као и утврђивању њихових узајамних предности. То подразумева интеграцију и усаглашавање циљева и мера свих секторских политика, хармонизацију националних прописа са законодавством ЕУ и њихову пуну имплементацију.

Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", бр. 12/2010)

Овим програмом су дефинисани стратешки циљеви политике заштите животне средине, као и специфични и приоритетни циљеви за ваздух, воду, земљиште и утицаји појединих сектора на животну средину. Предложене реформе обухватају реформе регулаторних инструмената, економских инструмената, система мониторинга и информационог система, система финансирања у области заштите животне средине, институционална питања и захтеве везане за инфраструктуру у области заштите животне средине. Дефинисани циљеви Националног програма заштите животне средине су:

У области квалитета вода:

- дефинисане зоне заштите свих налазишта подземних вода као и акумулација које се користе за водоснабдевање;
- побољшати квалитет воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;
- обезбедити одвођење и пречишћавање отпадних вода у насељима са преко 10 000 еквивалент становника;
- повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника;

У области заштите земљишта:

- смањење угроженог земљишта ерозијом за 40% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије;

У области природе, биодиверзитета и шума:

- очување, унапређење и проширење постојећих шума;
- успостављање еко коридора за фрагментисане фрагилне екосистеме;

У области енергетике:

- смањење утицаја на животну средину приликом одлагања летећег пепела променом технологије депоновања;
- рекултивација постојећих депонија пепела;
- искоришћење летећег пепела из термоелектрана.

У области пољопривреде и шумарства:

- увођење система контролисане употребе ђубрива и средстава за заштиту биља на пољопривредном земљишту ради смањења утицаја на животну средину;
- развој органске пољопривреде;
- унапређење управљања заштитом животне средине на сточним фармама и погонима за прераду.

Уредба о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“, бр.11/2002)

Основни циљ водопривредне основе је: одржавање и развој водног режима којим се обезбеђују у најповољнија и најцелисходнија техничка, финансијска и еколошка решења за јединствено управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту вода и коришћење вода. Водопривредна основа Србије има задатак да обезбеди остваривање основног стратешког циља, водећи рачуна о интересима појединих водопривредних области и грана и у великој мери супростављеним захтевима осталих корисника простора.

Имајући у виду природне карактеристике подручја Србије, просторни и временски размештај ресурса вода и њихових корисника, као и међусобну интеракцију коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, водама на читавој територији Србије мора се газдовати интегрално, јединствено, комплексно и рационално, са гледишта свих наведених аспеката, а у склопу интегралног уређења, коришћења и заштите свих ресурса и потенцијала на простору Србије.

Посебни циљеви значајни за заштиту животне средине су:

- рационално коришћење вода;
- рационално управљање водама;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене;
- заштита и унапређење животне средине и квалитета живота;
- заштита од поплава, ерозија и бујица;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема;
- очување и унапређење природних и створених ресурса и вредности.

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС“, бр. 29/2010)

Стратегија управљања отпадом представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије. Кључни принципи који се морају узети у обзир приликом успостављања и имплементације плана управљања отпадом су:

- Принцип одрживог развоја;
- Принцип хијерархије у управљању отпадом;
- Принцип предострожности;
- Принцип близине и регионални приступ управљању отпадом;
- Принцип избора најоптималније опције за животну средину;
- Принцип загађивач плаћа;
- Принцип одговорности произвођача.

Локални план управљања отпадом општине Бабушница за период 2010-2020. године (Скупштина општине Бабушница, бр.352-48/2020-2 од 20.12.2020. год.)

Комунални отпад у општини Бабушница се одлаже на депонију која не задовољава основне критеријуме за безбедно и правилно депоновање отпада. Овај проблем захтева проналажење модела за решавање овог проблема у што скорије време, из разлога што оваква депонија представља ризик од загађивања животне средине и угрожавања здравља становништва.

На основу анализе стања у управљању комуналним отпадом, разрађен је план одрживог управљања отпадом за период од 2010. до 2020. године. План уређује управљање чврстим комуналним отпадом на територији општине Бабушница од његовог настанка до коначног збрињавања, са основним циљем успостављања целовитог система управљањем отпадом у складу са Националном стратегијом и постојећим европским захтевима и стандардима. Циљеви интегралног управљања отпадом су: смањивање генерисане количине отпада, смањивање количина отпада одложеног на депоније применом примарног издвајања корисног отпада, смањивање удела биодеградабилног отпада у депонованом комуналном отпаду, смањивање негативног утицаја депонованог отпада на животну средину и људско здравље, управљање генерисаним отпадом по принципу одрживог развоја, искоришћавање отпада за производњу енергије.

План подразумева примарно одвајање на извору пластике, стакла, папира и картона. Остале количине генерисаног комуналног отпада се односе из свих домаћинстава на депонију или одвозе на трансфер станицу.

Трансфер станица би требала да буде пројектована тако да обезбеди привремено складиштење отпада генерисаног у планом одређеним насељеним местима. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману, у зависности од композиције отпада који се третира. Након секундарне сепарације отпада због издвајања корисних рециклабила, као што су пластика, метали, стакло и папир, они се могу продавати на тржишту као секундарне сировине. Остатак отпада који је у највећој мери биодеградабилан бива подложен биолошком третману, како би се добили продукти, као што су биогаз и компост, који имају своју тржишну вредност. Друга

могућност третитања комуналног отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре који се даље могу пласирати на тржиште.

У надлежности општинског комуналног предузећа биће активности: сакупљања отпада, транспорта од места прикупљања отпада до трансфер станице и од трансфер станице до регионалне депоније/ постројења, управљање трансфер-станицом.

1.2. ПРЕТХОДНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У складу са одредбама члана 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину надлежни орган у припреми одлуке о изради стратешке процене, извршио је претходне консултације и усаглашавање ставова заинтересованих органа и организација, органа локалне самоуправе, корисника простора и других субјеката. У консултацији током израде Нацрта Плана детаљне регулације и предметног Извештаја консултовани су обавезујући услови Завода за заштиту природе Србије, и други одговарајући пројекти и програми који индиректно третирају проблематику заштите животне средине.

Заинтересовани органи, организације, удружења грађана, НВО и друге заинтересоване групе и појединци, моћи ће у оквиру јавног увида о Нацрту Плана детаљне регулације да остваре и увид у овај Извештај, тако да ће се претходне консултације наставити у оквиру јавних консултација. Надлежни органи и комуналне службе су за потребе израде Плана детаљне регулације доставиле услове и одређене иницијативе које су на адекватан начин уграђене у складу са нормативима и стандардима.

У току израде Нацрта Плана и Извештаја о СПУ коришћени су и имплементирани следећи услови ималаца јавних овлашћења:

- Електромрежа Србије а.д. Београд;
- ЈП Путеви Србије;
- Министарство одбране Републике Србије;
- Министарство здравља Републике Србије;
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије;
- Републички хидрометеоролошки завод Србије;
- Телеком Србије а.д.;
- Завод за заштиту природе Србије.

2. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

2.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА

Тектонски склоп, геолошка грађа и рудно богатство

Шире подручје Бабушнице сврстава у VII⁰ MCS за повратни период од 100 година. Овај интезитет представља основни степен сеизмичког интезитета којим се вреднују средњи услови тла, док су могућа извесна одступања у оквиру тог основног степена зависно од распореда стенске масе. У том случају до измене интезитета у позитивном или негативном смислу долази у зависности од тога да ли је одговарајуће тло боље или лошије од средњих услова тла. Таква оцена произилази пре свега од геолошког састава тла, присутности подземних вода и савремених геоморфолошких карактеристика.

Основну стенску масу подручја Плана у најнижем котлинском делу чине терцијарне творевине које су заступљене олигомиоценим пешчарима, лапорцима и шкриљцима и миоплиоценим врстама песка, шљунка и глине. Виши делови подручја Плана изграђени су од конгломерата шљунка и песка, а најнижи, поред речних корита, речним, наносима променљивог састава. Њих у највећој мери чине шљунак, песак и муљ који су најчешће здружени у међусобним прелазима. Оваква геолошка грађа је подложна механичком распадању и хемијском растварању, што утиче на њене основне инжењерско-геолошке особине, као и могућност стварања педолошке подлоге, као основног супстрата у пољопривредној производњи.

На подручју Плана генералне регулације, постоје лежишта глине. Експлоатација се вршила за потребе Фабрике глинених производа.

Геоморфолошке карактеристике

Данашња пластика рељефа подручја Бабушнице је резултат деловања олигомиоцених, постнеогених и данашњих рецентних, радијалних и тектонских покрета, као и утицај трансгресије и регресије Панонског мора на ово подручје, па и постепеног формирања токова Лужне Мораве, Нишаве, Јерме, Власине, Лужнице, Јабланице и других његових бочних притока. У морфолошком погледу, подручје Бабушнице данас представља део Лужничке котлине, кроз чији централни део се простире долина реке Лужнице. Она има асиметричан облик, што је последица постепеног померања тока реке Лужнице од запада према истоку. Тако је на десној долињској страни формирано више речних тераса, док на левој обали ове терасе нису утврђене. Изнад ових речних тераса простиру се више терасе, које су се формирале у фази повлачења језера са удруженим дејством реке Лужнице и простиру се на надморској висини 530-570 m. Оне су уједначених нагиба, скоро хоризонталне, са највећим нагибом до 6°, док су терасни одсеци посебно изражени у југозападном делу овог подручја.

На формирање савремених облика рељефа овог подручја првенствено су имали денудациони процеси и процеси клижења, који у спрези са антропогеним активностима пружају одређени основ за даљи развој насеља Бабушница.

Хидролошке и хидрографске карактеристике

Главни водоток на подручју Бабушнице је река Лужница. Река Лужница је десна и највећа притока Власине и као таква не би требала да буде испод II класе квалитета вода. Извире северо-источно од села Радошевац на висини од 854 m надморске висине. Од притока ту су потоци Сабач и Мрморица који су њене леве притоке. Карактеристика сливног подручја је знатна продукција наноса, што је последица процеса ерозије.

Према "Плану мера и радова на заштити од поплава на подручју општине Бабушница" опасност од поплава постоји на подручју плана од потока Мрморице чије су угрожене површине и објекти у приобаљу насеља: Калуђерово, Драгинац и Бабушница.

Климатске карактеристике

Подручје у обухвату Плана генералне регулације има обележје умерено континенталне климе, на коју поред спољних фактора утичу и локални, унутрашњи фактори, од којих су најзначајнији правци пружања Лужничке долине, гребена Суве планине, Крушевице и Руј планине, као и повезаност Лужнице са долином Лужне Мораве (преко превоја Дубрава) и долином Нишаве (преко клисуре Јерме), надморском висином, продорима ваздуха из северних и североисточних крајева вегетацијом и другим климатолошким елементима.

На подручју Плана генералне регулације нема метеоролошких станица, па су, при одређивању вредности појединих климатских елемената, по препоруци Републичког хидрометеоролошког завода, коришћени подаци са главне метеоролошке станице Димитровград и њене подручне мреже климатолошких и падавинских станица, који су прилагођени физичко- географским условима Бабушнице, посебно из разлога што се ради о клими котлинске, средње планинске и планинске области, где утицај рељефа вишеструко модификује годишњи ток и вредности свих климатских фактора.

На основу анализе температурних услова, закључује се да је средња годишња температура ваздуха у подручју Лужнице 10,3°C и да је најхладнији месец јануар са средњом температуром од -0,8°C, а најтоплији јул са 20,9°C. Годишња амплитуда температуре ваздуха износи 21,7°C, што заједно са поменутом два екстрема, даје клими континентално обележје. Међутим, маритимни утицај огледа се у тенденцији померања минимума на фебруар и максимума на август, као и томе да је јесен топлија од пролећа за 1,5°C. Иначе средња температура зиме (децембар-фебруар) је око 1,0°C, пролећа (март-мај) око 10,0°C, лета (јун-август) око 20,0°C и јесени (септембар- новембар) 11,9°C, док је средња температура ваздуха у вегетационом периоду (април- септембар) око 17°C. Даље се констатује да је температурни прелаз од зиме ка лету приближан ономе од лета ка зими, јер је повећање од марта до маја 10,3°C, а смањење од септембра до новембра 10,2°C, што такође указује на континентални карактер климе овог подручја. Иначе, летње температуре су стабилније од зимских, а нарочита нестабилност се уочава у јануару и фебруару, у којима је највећи распон средњих дневних температура. То је констатовано и на основу фреквенције појава најтоплијих и најхладнијих месеци у појединим годинама опсервационог периода, као и распона колебања амплитуда средњих месечних температура.

Према изведеним годишњим изотермама, испада да је најтоплије подручје оивичено изотермом од 11°C, које обухвата само део око Мезграје, В. Боњинца и Модре Стене, Бабушница и њено уже подручје према Љуберађи је оивичено изотермом од 10°C. Подручје око Стока, Ваве, Дучевца, Валница и Раљина има средњу годишњу температуру од 8°C. Подручје од Богдановца и Црног врха према гребену Суве планине почиње са средњом годишњом температуром од 8°C, да би се на подручју од 1800 м спустила на годишњи просек од 4°C и мање. Остало подручје је покривено изотермом од 9°C.

Апсолутни максимум температуре износи 42°C, а минимум -27,2°C, при чему је констатовно да се ниске температуре испод 0°C појављују и у мају, али доста ретко. Учесталост ледених дана на подручју Плана када је максимална дневна температура испод 0°C, износи у току године 21,5 дана или 5,9% од године. Честина мразним дана, у којима је минимална температура испод 0°C, износи 98,7 дана или 27% од године, тако да период без мраза траје просечно 176 дана, односно 25 седмица или 48,2%. Најранији мразни дан се јавио 30. септембра, а најкаснији 24. маја. С друге стране, учесталост топлих и јако топлих дана, у којима је максимална температура од најмање 25, односно 30°C, у Лужници износи просечно годишње 90,0 односно 33,4 дана у другом случају, или 24,7% односно 9,1%.

Трајање одређених вегетационих периода са одговарајућим сумама активних температура, на бази биолошких минимума, је такође утврђено за Лужницу овако: док период са температурама вишим од средње годишње температуре износи просечно 183 дана или 50,1% од године са почетком трајања од 15. априла до 15. октобра, дотле поједини временски периоди, са различитим вредностима средњих дневних температура од 5°C и више, на овом подручју почињу просечно 18. марта, а завршавају се 21. новембра - у трајању од 248 дана или 67,9% од године са сумом активних температура од 3367,6°C. Период са средњим дневним температурама од 10°C и више почиње просечно 13. априла, а завршава се 17. октобра - у трајању од 187 дана или 51,2% од године са температурном сумом од 2870,8°C. Међутим, период са средњим дневним температурама од 15°C и више, почиње просечно 12. маја, а завршава се 23. септембра у трајању од 134 дана или 37,2% од године, са сумом активних температура од 2302,2°C.

Просечна годишња вредност релативне влажности је 72,2%. Највећу релативну влажност показује зима са 80,7%, затим јесен са 73,8%, док је у пролеће 70,5%, а лети 65,9%. Повећана релативна влажност у јесен, у односу на пролеће које је хладније од јесени, објашњава се разликом у количини падавина у вези са интензивнијом циклоналном активношћу.

Облачност у просеку није велика и износи 57% покривености неба. Најведрији месец је август са просечном облачношћу од 32%, а најоблачнији јануар са 75%, док је екстремно годишње колебање у облачности 77%.

Из дневног тока облачности види се да најмању средњу облачност имају вечерњи часови дана, а највећу поподневни. Иначе, Лужница има ведрих дана просечно годишње

63,7 или 17,4%, док је мутних дана 112,2 или 30,7% од године, тако да највећи проценат долази на умерену облачност од 51,9% од године.

Кишни периоди се у Бабушници доста ретко јављају, док сушних периода има знатно више. Сушни периоди се најчешће јављају у септембру и октобру и потпуним одсуством у јуну. У Бабушници, падне просечно годишње 607,7 mm талога, док максимална прелази 1.200 mm, а минимална је нешто виша од 400 mm.

Средња висина падавина у пролеће износи 175,9 или 29%, лети 170,2 mm или 28%, у јесен 143,6 mm или 23,6%, док је најсувље годишње доба зима са 118 mm или 19,4% од средње годишње висине талога. Висина падавина у вегетационом периоду (април-септембар) износи 345,1 mm или 56,9% средње годишње висине.

У току године падне највише падавина у мају (87,1 mm) или 14,4%, а најмање у јануару - око 33,4 mm или 5,5% од годишње врдности. Падавине у облику снега у Бабушници се просечно годишње јављају у 35 дана или 27% укупног броја падавинских дана. Снежне падавине су ограничене просечно на период од 15. новембра до 19. априла, са најранијим јављањем 10. октобра, а најкаснијим 22. маја. Учесталост дана са снежним покривачем износи просечно годишње 46,7 дана, док је максимална висина констатована у износу од 64 cm. Иначе просечни период снежног покривача у овој области је 49 дана краћи од просечног периода појаве снега.

Учесталост слане у току године износи 40 дана што представља 11% од године, са периодом јављања од 11. октобра до 23. априла, односно у трајању без слане 171 дан или 46,8% од године. Најранија слана је констатована 19. септембра, а најкаснија 24 маја.

Дани са непогодама (грмљавинама) су уочени углавном у топлом делу године са просечном годишњом честином од 44,2 дана или 12,1% од године. Највећу месечну частину показују јун и јул са 10,5 и 10 дана. Међутим, просечна годишња честина појаве града је свега 1,6 дана са максималном годишњом честином од 4 дана и периодом јављања од марта до јула.

Ветрови имају значајну улогу као модификатори климе на ширем подручју општине Бабушница, јер преносе собом карактеристичне особине оне климе одакле долазе. Специфичне карактеристике рељефа, које се огледају кроз правце пружања Лужничке котлине и планинских венаца, првенствено утичу на правце кретања ваздушних маса. Анализом учесталости и брзине ветрова може се закључити да у Лужничкој котлини највећу частину јављања имају источно-југоистични (ESE) ветрови, који су затупљени са 15,2%, западно-северозападни (WNW) са 14,4% и северозападни (NW) са 13,1%, а тек после тога тишине са 10,2%. Најмању частину јављања показују ветрови из северног квадранта са 8, односно 10 и 13%. Највећу просечну брзину показују северозападни (NW) ветрови са 3,6 т/зес, а најмању северни и западни ветрови са 1,6 т/зес. На основу терминских осматрања утврђена је највећа терминска брзина ветрова код северозападног (NW) ветра у износу 15,5 т/зес или 55,8 кт на час. Ове вредности се не могу сматрати апсолутним, пошто су мерене у једном од терминских посматрања, што значи да је између њих могло бити и већих брзина.

Честина дана са јаким ветром у овом локалитету није велика и износи свега просечно годишње 8,1 дана, одосно 2,2% од године.

Педолошке карактеристике

На подручју Плана генералне регулације, развило се више подтипова и варијација земљишта. Највећи део подручја обухвата алувијалну раван Лужничке котлине, где су речни наноси послужили као основ за формирање карбонатног алувијума.

На неогеном побрђу Лужничке котлине, развила су се земљишта из групе смоница и гајњаче. На вишим, благо нагнутим површинама, испод стрмих страна планинских венаца, појављују се и творевине делувијалног земљишта.

Подземне воде се јављају у виду нормалне издани. У неогеним седиментима, она лежи на дубини 4-8 m, а у алувијалниј равни је знатно плића. Тамо где се подземна вода јавља на контакту кречњака и језерских седимената, долази до снажних процеса клижења.

Биљни и животињски свет

На подручју Плана, заступљене су биљне врсте само из првог, најнижег ареала. Карактеришу га значајно присуство културних биљних врста и сасвим мало учешће аутохтоних биљних формација.

Подручје се одликује сталним присуством човека и специфичном вегетацијом, па је и фауна веома сиромашна, како по броју врста које улазе у њен састав, тако и по бројности популације. Основу чине елементи медитеранске, средњоевропске и средњобалканске фауне, са малим учешћем источноевропских врста.

2.2. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај односи, јер карактеристике постојећег стања представљају основу за свако истраживање проблематике животне средине на одређеном простору. Основне карактеристике постојећег стања за потребе овог истраживања дефинисане су на основу: увида у постојећа планска докумената, урађених студијских истраживања, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену.

Према Просторном плану Републике Србије (по хијерархији највишем планском документу) територија општине Бабушница **припада III категорији** загађености животне средине, односно **припада подручју претежно квалитетне животне средине**. Карактеристике овог подручја су следеће:

- без прекорачења граничних вредности загађујућих материја у ваздуху,
- речни токови II класе,
- шумска подручја,

- туристички комплекси и места са контролисаном посетом,
- локални путеви и пруге,
- сеоска насеља,
- пољопривредна подручја,
- подручја са природном деградацијом,
- ливаде и пашњаци,
- ловна и риболовна подручја.

На овом подручју потребно је обезбедити решења којима се елиминишу или умањују постојећи извори негативних утицаја односно увећавају позитивни као компаративна предност у планирању развоја; чувати подручја од загађивања из стратешких разлога.

Квалитет ваздуха

На територији општине Бабушница нема великих загађивача, односно антропогених извора глобалне емисије органских радикала, CO, CO₂ аеросола и NO_x, као што су високи димњаци (> 80 м) термоенергетских објеката и индустрије, односно процеси сагоревања и металургија. Обзиром на наведене чињенице може се сматрати да општина Бабушница не представља извор емисије екстериторијалног и прекограничног загађивања атмосфере.

Загађивање ваздуха локалне атмосфере са CO₂ у насељу Бабушница као урбаној средини, последица је грејања (индивидуална и котловска ложишта) у привредним и друштвеним објектима, као и поједини производни процеси у неким привредним комплексима.

Ваздух је загађен највише у току зиме и мирним данима без ветра, или у данима са високим атмосферским притиском, када су у употреби котларнице у индустријским и друштвеним објектима и бројна индивидуална ложишта у стамбеним објектима. Котларнице загађују ваздух у насељима зими у време грејне сезоне, и углавном не раде у току летњег периода, изузев оних које су неопходне у технолошком процесу појединих погона. Продукти сагоревања су алдехиди, угљенмоноксид, угљоводоници, азотни и сумпорни оксиди, редуковани сумпор, пепео, чађ и дим. У индивидуалним ложиштима највише се сагорева дрво и угаљ, па се ваздух загађује чађи и пепелом. Ипак, изузетно ретко у краћим временском периодима се могу очекивати локална презагађења атмосфере са CO₂.

У технолошким процесима у индустрији Бабушнице углавном се не стварају штетни агенси и честице – загађивачи ваздуха у насељима. Процеси производње у индустријским погонима су такви, да не долази до значајних загађивања атмосфере. Локално загађење јавља се само у радној средини, у самим производним погонима. Укупан ефекат индустријских котларница на емисији CO₂ у Бабушници се креће у знатно ниским границама.

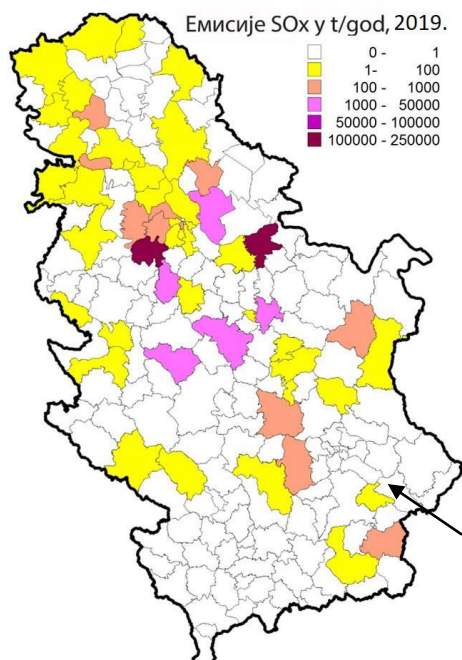
Од занатских и других објеката у општини нема посебно неповољних производних објеката са становишта загађивања и заштите атмосфере, тако да се појединачно не

морају посебно анализирати, већ само кумулативно због синергетског феномена, на нивоу микролокација, односно здружено у зонама у којима су концентрисани ови објекти. Скоро сви постојећи занатски и други објекти незнатно загађују ваздух локалне атмосфере.

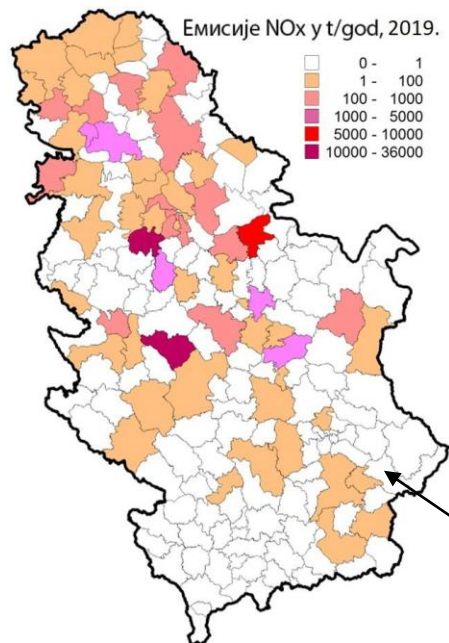
Поред штетних материја које настају као последица делатности људи као што су специфични продукти технолошких процеса, улична прашина и др, атмосферу загађују и штетне материје које настају сагоревањем чврстих и течних горива (алдеҳиди, угљенмоноксид, угљоводоници, органске киселине, честице у којима се налазе тешки метали, олово и халогени и др.). Праћење загађености ваздуха издувним гасовима из моторних возила и поређење са граничним вредностима емисије није вршено, нити утицај на здравље људи, животиња, биљака. Старост возила, лош квалитет горива у садашњим условима, су узрок неколико пута веће емисије загађујућих материја у ваздух. Процењује се да је саобраћај највећи извор загађења атмосфере угљоводоником по обиму (око 50 %, од тога бензински мотори 47 %). Ове материје се у атмосфери појављују у виду аероседимената и хемијских штетности.

На основу Годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији у 2019. години, Министарства заштите животне средине, Агенције за заштиту животне средине, квалитет ваздуха у општини Бабушница има следеће карактеристике:

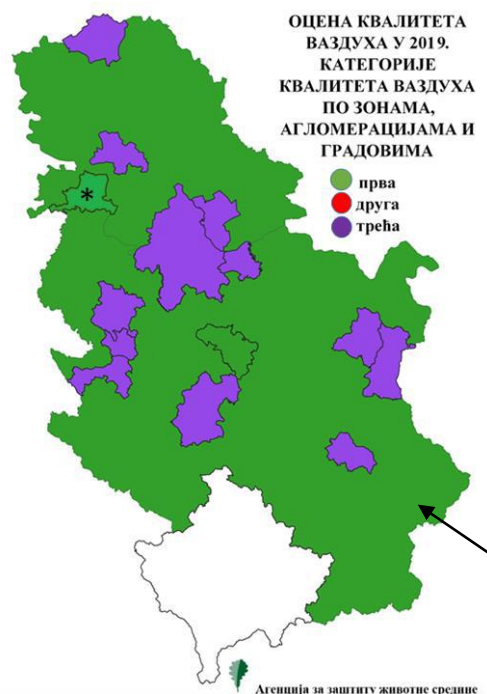
- емисија оксида сумпора је од 0 – 1 t/god (слика бр.8);
- емисија оксида азота је 0 – 1 t/god (слика бр.9).

Слика бр.1: Квалитет ваздуха у Републици Србији, општина Бабушница: територијална расподела емисија оксида сумпора у 2019. год. (извор: Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2019.године, Агенција за заштиту животне средине, Министарство заштите животне средине)

Слика бр.2: Квалитет ваздуха у Републици Србији, општина Бабушница: територијална расподела емисија оксида азота у 2019. год. (извор: Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2019.године, Агенција за заштиту животне средине, Министарство заштите животне средине)

Слика бр.3: Квалитет ваздуха у Републици Србији, општина Бабушница: категорије квалитета ваздуха у 2019. год. (извор: Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2019.године, Агенција за заштиту животне средине, Министарство заштите животне средине)

На основу Годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији у 2019. години, Министарства заштите животне средине, Агенције за заштиту животне средине, општина Бабушница на основу оцене квалитета ваздуха спада у прву категорију, чист или незнатно загађен ваздух (слика бр.3).

Оцена квалитета ваздуха у 2019. години извршена је на основу средњих годишњих концентрација загађујућих материја добијених аутоматским мониторингом квалитета ваздуха у државној мрежи и концентрација суспендованих честица PM10 одређених гравиметријском методом.

Прву категорију, „чист или незнатно загађен ваздух“, има ваздух у коме нису прекорачене граничне вредности ни за једну загађујућу материју. Другу категорију, „умерено загађен ваздух“, има ваздух у коме су прекорачене граничне вредности за једну или више загађујућих материја. Трећу категорију, „прекомерно загађен ваздух“, има ваздух у коме су прекорачене толерантне вредности за једну или више загађујућих материја.

Територија општине Бабушница идентификована је као подручје са којег се не емитују значајне концентрације аерополутаната (SO₂, чађ (прашкасте материје) и NO₂).

Квалитет вода

Главни извори загађивања вода на подручју општине су производни погони и отпадне воде насеља Бабушница. Отпадне воде, које загађују речене токове, су по пореклу технолошке и санитарне, односно атмосферске и фекалне.

Проблеми загађивања површинских и подземних вода, као и заштити вода, мора се посветити посебна пажња, с обзиром на то да је вода један од највреднијих ресурса на овом подручју. Основни узрок загађивања вода представља упуштање непречишћених отпадних вода у реципијенте.

Састав отпадних вода и количина загађујућих материја у њима разликује се с обзиром на њихово порекло (атмосферске, фекалне, технолошке и санитарне) и услова у којима су оне настале (врста и величина насеља, тип канализационе мреже, потрошња и начин коришћења воде у домаћинствима и производним погонима, количина атмосферских падавина).

Отпадне воде из насеља садрже атмосферске и фекалне воде. У атмосферским водама, које настају као резултат атмосферских падавина и вода од прања дворишта и улица, могу се наћи нитрати, сулфати, хлориди, честице чађи, чврсти органски и неоргански отпаци, уља, нафта и низ других органских једињења. Ове воде теку површински или пониру и филтрирају се кроз земљиште (загађивачи подземне воде). Фекалне воде из домаћинства и објеката друштвеног стандарда садрже око 60% органских и 40% минералних материја, патогене клице, средства за прање – детерџенте и сапуне итд. У загађеним водама количине кисеоника су смањене: кисеоник се троши за разградњу органских материја; због смањеног површинског напона под утицајем детерџената смањује се размена кисеоника са ваздухом, па поједине биљне и животињске врсте

бујају и на тај начин се количина кисеоника додатно смањује, што све заједно утиче и на способност реципијента за самопречишћавање.

На територији општине нема изграђених постројења за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде које се прикупљају у најчешће непрописно изведене септичке јаме загађују подземне воде и земљиште.

Отпадне воде из индустријских погона, зависно од технолошког процеса у коме настају, имају врло различит састав. Поред технолошких, оне садрже и санитарне воде, а како сепаратни системи за одвођење отпадних вода не постоје, санитарне и технолошке воде се обично преко локалних испуста канализације из погона одводе у реципијент, најчешће без претходног пречишћавања.

Загађивање отпадних вода настаје и при пољопривредној производњи услед коришћења минералних ђубрива (која оптерећују воду великом количином неорганских соли) и разних врста пестицида (за чије издвајање из отпадних вода и тла још увек нема довољно ефикасног поступка, па временом њихова акумулација у тлу и водоносним слојевима расте). Сточна ђубрива и фекалне воде доводе до повећања концентрације азота, фосфора, калијума, органских материја, патогених микроорганизама као и до високих вредности ХПК и БПК₅.

Квалитет земљишта

Проблему заштите земљишта мора се посветити потребна пажња, с обзиром на чињеницу да су деградација и загађивање земљишта, условљени природним и антропогеним фактором, све присутнија појава. Са аспекта заштите животне средине посебно је важна заштита земљишта од негативног дејства антропогеног фактора, с обзиром на то да при бављењу различитим активностима људи врше све већи утицај на земљиште, који, у великом броју случајева има негативне карактеристике.

Загађивање земљишта у општини Бабушница је последица различитог антропогеног деловања, тако да је угрожено пољопривредно и грађевинско земљиште. Потпуних података о обиму његовог угрожавања нема, јер не постоје систематска праћења и истраживања.

Земљиште се загађује из истих извора и истим агенсима као и подземне и површинске воде. Као главни облици загађивања земљишта могу се издвојити:

- неадекватно одлагање отпада (“дивља” сметлишта);
- нерегулисано каналисање отпадних вода;
- пољопривредна производња (неадекватна употреба агрохемијских средстава);
- загађивање земљишта загађујућим материјама пореклом од саобраћаја (земљиште у непосредном појасу дуж државних путева).

Сви описани процеси утичу на измене физичко-хемијског састава земљишта и таложене различитих загађујућих материја у тлу. Ове супстанце временом продиру у

подземне воде и биљке, а посредно доспевају и у организам стоке, те, напоследку, и људи.

Најизраженија појава деградације су свакако локална неуређена сметлишта. Са садашњом структуром и обимом пољопривредне производње, употреба вештачких ђубрива и пестицида нису узроци већег загађивања земљишта.

С обзиром на то да геолошка грађа падина погодује процесима ерозије, нарочито на већим нагибима, чиме се односи плодни слој земљишта, људи су приликом изградње кућа концентрисали објекте. Падине, нарочито због нагиба нису широко нападнуте градњом, па није дошло до значајније ерозије падина услед крчења вегетације и изградње.

Анализа и оцена стања нивоа буке

На подручју Плана генералне регулације не врши се мерење буке, али је процена да је подручје Плана оптерећено значајним акустичким оптерећењем дуж државног пута I реда који пролази кроз центар насеља Бабушница. На меродавни ниво буке, поред саобраћајног оптерећења, утичу и процентуално учешће теретних возила и аутобуса у укупном броју возила, корекциони фактор за брзину кретања, карактеристика површине коловоза и његовог нагиба, корекциони фактори за рефлексију и апсорпцију звука итд.

Друмски саобраћај осталих саобраћајница не утиче значајно на квалитет живота и животне средине, осим дуж општинских путева. Процењује се да дозвољени ниво буке није прекорачен и да утицај није значајан.

Вибрације у мањој мери негативно утичу на стање животне и радне средине у односу на буку. Негативне последице вибрација углавном се испољавају у две основне сфере утицаја: као утицај на људе и као утицај на објекте. Последице вибрација на људе се огледа кроз директна механичка дејства променљивог убрзања на покретне делове човечијег тела као и кроз секундарна биолошка и психолошка дејства услед надражаја и општећења нервних рецептора. Негативни ефекти вибрације на грађевинске објекте огледају се првенствено у замору материјала, који доводи до скраћење века њиховог трајања.

Анализа и оцена стања нејонизујућих зрачења

Са аспекта заштите животне средине важно је истакнути дејство објеката и мреже за пренос електричне енергије на људе, флору, фауну и објекте, с обзиром на чињеницу да они у већој или мањој мери представљају извор нејонизујућих зрачења, првенствено електричног и магнетног поља. У близини ових објеката, у зависности од нивоа напона, не треба планирати стамбене зоне, школе, болнице и сл., већ по могућству, формирати заштитне зелене површине.

У близини надземних електроенергетских водова јављају се електрична и магнетна поља ниске учестаности, која ствара напон, односно струја проводника водова. Ова

поља могу да узрокују протицање струје кроз објекте и живе организме (укључујући и људе) у близини електро-енергетских објеката. Јачине (градијенти) ових поља и индукованих струја могу се израчунати и мерити са довољном прецизношћу у свим практичним случајевима, укључујући и интензитет индукованог електричног поља у људском телу у близини надземних водова (који су иначе реда величине mV/m). До данас није поуздано утврђена штетност деловања електричног и магнетног поља на здравље људи, па за сада не постоје утврђени прописи нити стандарди код нас који овај аспект утицаја регулишу. У појединим земљама света могу се наћи прописи, упутства и стандарди у виду горњих граничних вредности изложености статичким магнетним пољима. На пример, у бившем СССР-у Министарство здравља је још 1978.год. издало пропис по коме горња гранична вредност магнетне индукције, за изложеност целог тела у трајању од 8h, износи 0,01T. Сличне препоруке постоје и у САД-у, а Министарство за енергију их препоручује учесницима на пројектима. Данас Светска здравствена организација¹ даје смернице (IPRA/INRIC) које препоручују ограничење излагања људи дејству наизменичног електричног и магнетног поља учестаности 50/60 Hz.

Табела бр.1: Границе изложености електричним и магнетним пољима 50/60 Hz

Врста изложености	Јачина електричног поља (kV/m)	Магнетна индукција (mT)
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ИЗЛАГАЊА		
Цео радни дан	10	0,5
Краткотрајно	30	5
За удове	-	25
ЗА СТАНОВНИШТВО		
До 24h дневно	5	0,1
Неколико часова дневно ⁽ⁱⁱ⁾	10	1

У уобичајеном окружењу у ком живе људи, у близини надземних водова нема поља високог интензитета због екранизирања дрвећа, кровова, металних инсталација и других објеката.

Електрична и магнетна поља могу на инсталацијама, уређајима и објектима који су у близини далековода да изазову индуковане напоне. Ови напони зависе од врсте и удаљености објеката од далековода. Како су насељени делови знатно удаљени од предметног далековода, тј. како оваквих објеката нема у близини, онда нису ни примећене сметње у виду индукованих напона. Ефекти короне могу бити изражени у виду варничења и буке короне. Међутим, према домаћим и светским искуствима, надземни водови испод 345 kV стварају практично занемарљиви ниво буке короне.

Управљање отпадом

Комунални отпад чини отпад из домаћинства, који настаје у стамбеним зградама, службеним просторијама, продавницама итд., и отпад са јавних површина (делом органски стабилне материје – "зелени отпад", отпаци биља, кутије од цигарета и сл., а

¹ Magnetic Fields, Health and Safety Guide No.27, World Health Organization, Geneve

делом органски нестабилне материје – отпад од хране, животињски остаци). Овај отпад највећим делом представља отпад од прераде и конзумирања хране, тј. остатке животињског и биљног порекла. Најважнија карактеристика овог отпада је да лако трули и да се брзо разграђује, нарочито лети, при високим температурама ваздуха. Настајање и ширење непријатних мириса је пратећи процес труљења отпада. Остали кућни отпад садржи сагорљиве (картон, папир, пластика, текстил, гума, кожа, намештај) и несагорљиве компоненте (стакло, конзерве, бела техника и сл.).

Индустријски отпад настаје у производним процесима и састоји се од разноврсних стабилних и нестабилних елемената органског и неорганског порекла. Поједини индустријски отпади, који настају у процесу производње (нпр. дрвени отпад), могу се поново користити у истом или неком другом технолошком процесу као секундарне сировине, уколико задовољавају одређене техничке нормативе неопходне за њихову примену. Штетни и опасни отпади не могу се одлагати заједно са комуналним отпадом, већ захтевају специјалне третмане, који се најчешће обављају у оквиру индустрије.

Остали отпади који настају као резултат различитих људских делатности су на пример: возила и њихови делови, санитарни уређаји, аутомобилске гуме, грађевински материјал, али и муљ из постројења за пречишћавање отпадних вода, биохазардни отпад (отпад из болница, отпад анималног порекла, животињски лешеве и сл.).

Према подацима ЈКП „Комуналац“ из Локалног плана управљања отпадом Бабушница 2010-2020. године, комунални отпад се са територије насеља Бабушница сакупља у контејнерима и индивидуалним кантама, типизираним и нетипизираним. У деловима насеља где су зграде колективног становања отпад се сакупља у контејнерима од 5 m^3 , такође постоји 109 контејнера од $1,1\text{ m}^3$ којим се сакупља комунални отпад у деловима са индивидуалним породичним зградама, а у појединим деловима насеља са индивидуалним породичним зградама свако домаћинство има своју посуду.

Смеће се одвози једном недељно из свих контејнера и индивидуалних канти. Због кварова на механизацији чест је случај да се редовност и редослед извожења наруши и не поштује. Смеће се из објекта становања одвози једном недељно. Из приватних радњи и предузећа смеће се односи једном недељно, а ако је потребно, по позиву, и чешће.

Процењена просечна годишња количина отпада је 7.878 m^3 док је процену састава отпада немогуће извршити јер се врши колективно сакупљање и не постоји сепарација отпада.

Општинска депонија је отвореног типа и на њу довозе отпад како возила ЈКП-а тако и остала правна и физичка лица. Не постоји мерење отпада нити евидентирање истог. На депонији се одлаже искључиво комунални отпад, а кланични и ветеринарски се појављују инцидентно и закопавају се одмах. Грађевински отпад који се довози углавном се користи за затрпавања. Одређена количина отпадних гума такође стигне на депонију.

Слика бр.4: Општинска депонија Бабушнице

2.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПРОСТОРА КОЈИ МОЖЕ БИТИ ИЗЛОЖЕН НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ

Животна средина, као специфичан медијум у коме се одражавају последице свих човекових активности, мора се посматрати у оквиру ширег друштвеног контекста, односно укупне социјалне, привредне и економске ситуације. Процес интегрисања животне средине у друге секторске политике омогућује усклађивање различитих интереса и достизање циљева одрживог развоја.

По квалитету животне средине, подручје општине Бабушница у значајној мери представља очуван и вредан простор који се огледа у природним вредностима, израженим геоморфолошким, геолошким и флористичко - вегетационим карактеристикама и специфичностима.

У току израде измена и допуна Плана, разматрани су бројни постојећи и потенцијални проблеми животне средине и предложена су адекватна решења која ће регулисати или пак ублажити постојање истих.

Према карактеру планираних намена на простору у обухвату измена и допуна Плана и постојећем стању животне средине, извесно је да ће се посебна пажња посветити могућем утицају на:

- повећање интензитета буке;
- могућем загађењу основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха, земљишта);
- природне вредности простора;

- систем управљања отпадом.

Утицај на квалитет ваздуха и ниво буке

Бука је специфичан вид аерозагађења. Као најзначајнији извори буке су: издувни и уисни систем возила, рад мотора и механичка бука, пнеуматици, динамичка бука и др.

Изворе загађења ваздуха у обухвату Плана представљају индивидуални стамбени и привредни објекти који користе чврста, фосилна горива током грејне сезоне, интерни друмски саобраћај и остали садржаји који користе различите врсте горива и друге супстанце и материје. У току редовног рада, настају загађујуће супстанце које се емитују у ваздух, као што су оксиди азота (NO_x), угљен-моноксид (CO), сумпор-диоксид (SO₂), озон (O₃), чврсте прашкасте материје, угљоводоници и испарљива органска једињења. На територији општине Бабушница не врши се континуални мониторинг ваздуха, као ни мониторинг ваздуха појединачних загађивача.

Имајући све ово у виду, овај Извештај прописује одређене мере којима ће се смањити аерозагађење и ниво буке предметног простора.

Утицај на квалитет вода

У редовној експлоатацији планираних објеката и саобраћајних активности на планском подручју, загађење вода првенствено може бити последица испуштања непречишћених комуналних отпадних вода, процуривања горива, уља и мазива, таложења издувних гасова, просипања терета и таложења из атмосфере.

Планским активностима се решава проблем збрињавања комуналних отпадних вода и дефинишу одговарајуће мере заштите, како површинских, тако и подземних вода.

Утицај на квалитет земљишта

Загађење земљишта потиче од неадекватне евакуације комуналних отпадних вода и одлагања отпада ван за то предвиђених површина. Праћење стања квалитета и загађења земљишта не постоји на територији општине Бабушница.

Загађење земљишта карактеришу две битне фазе које се односе на период изградње и период експлоатације планираних објеката.

Код изградње ће се загађивање земљишта испољити транспортом великих количина грађевинског материјала као и отварањем позајмишта или депонија.

У фази експлоатације планираних објеката загађивање земљишта се може манифестовати услед неадекватног одлагања отпада на за то непредвиђеним површинама, испуштањем отпадних вода у педолошки супстрат и сл.

План дефинише мере заштите које ће се спроводити како у фази изградње, тако и током периода експлоатације планираних објеката, чиме ће се спречити нарушавање квалитета

земљишта.

Утицај отпада на животну средину

Утицај отпада на животну средину је вишеструко негативан, услед неадекватног одлагања отпада и ниске свести грађана о очувању животне средине.

Отпад утиче на земљиште и чини његов површински загађивач. Накупљањем отпада на неку површину, нагомилавају се органске и неорганске материје које загађују земљиште. С тим у вези, планско решење се бави дефинисањем мера заштите у циљу успостављања ефикасног система управљања отпадом.

2.4. ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОЈИ СУ РАЗМАТРАНИ У ПЛАНУ

У Нацрту Измена и допуна Плана идентификовани су кључни проблеми заштите животне средине на основу увида у стање о квалитету основних елемената животне средине и планираним активностима у обухвату Плана.

На основу категоризације животне средине, дефинисане су мере заштите животне средине у складу са праксом процене утицаја урбанистичких планова на животну средину и то по следећим областима: (1) заштита ваздуха; (2) заштита и коришћење вода; (3) заштита земљишта; (4) управљање отпадом (5) заштита од удеса; (6) мониторинг и остале активности на заштити животне средине.

На целом подручју плана забрањена је изградња објеката који би својим постојањем или употребом непосредно или на други начин угрожавали живот, здравље и рад људи у насељима или пак угрожавали животну средину. Забрањено је уређивање и коришћење земљишта које би могло имати штетне последице на живот, здравље и рад људи, односно штетне последице на окружење.

Најзначајнији могући проблеми животне средине који су разматрани у Плану и Извештају односе се на:

- решавање проблема загађивања животне средине од комплекса рециклажног центра;
- решавање проблема загађивања животне средине од рада кланице за живину;
- решење проблема отпадних вода у циљу обезбеђења заштите вода и земљишта;
- решавање проблема и даљег третмана комуналног отпада у складу са одређењем локалне управе за рационално управљање отпадом у оквиру региона за управљање отпадом;
- заштита и очување пејзажних вредности, валоризација и заштита заштитног зеленила, дрвореда и сл.;
- успостављање мониторинга стања животне средине (праћење стања животне средине).

Већина утицаја је трајног карактера, а неки од њих имају значајну, а други ограничену

просторну димензију.

Сва наведена питања у вези са заштитом животне средине на планском подручју прилагођена су пропозицијама измена и допуна Плана генералне регулације. Детаљне опсервације појединих чинилаца животне средине, одређивање конкретних утицаја и мера заштите, биће предмет Студије/а о процени утицаја пројекта на животну средину која ће се радити за ниво техничке документације.

2.5. ПРИКАЗ ПЛАНОМ ПРЕДВИЂЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА У КОНТЕКСТУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу чланова 13. и 15. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, у Извештају су разматране две варијанте: варијанта да се план не усвоји и варијанта да се план усвоји и имплементира.

Укупни ефекти Плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, са циљевима и решењима плана. Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имало усвајање или неусвајање предметног плана, Стратешка процена се бави разрадом обе варијанте.

Детаљнији приказ варијанти дат је у поглављу 4.1.

3. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

3.1 ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове који они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу према специфичности плана, конкретном разматраном простору, стању животне средине, намени површина и др.

Дефинисање циљева заштите животне средине на подручју измена и допуна Плана заснива се на усвојеним стратешким документима на државном нивоу, од којих је од посебног значаја Просторни план Републике Србије, Национални програм заштите животне средине, Национална стратегија одрживог развоја и други развојни документи. Стратешки циљеви заштите животне средине дати одредбама ППРС представљају факторе очувања еколошког интегритета простора, односно рационалног коришћења природних ресурса.

Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине. Стратегија одрживог развоја примењена на подручје у обухвату измена и допуна Плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу кроз вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности у њему, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима.

Општи циљеви Стратешке процене припремљени су на основу стања животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје и циљева и захтева у области заштите животне средине заступљених у планским документима вишег хијерархијског нивоа:

- очување и заштита природних вредности (ваздух, вода, биодиверзитет);
- планирање на основама одрживог развоја;
- превенција активности који могу да изазову повећани степен еколошког ризика;
- заштита од прекомерног дејства буке;
- адекватно управљање комуналним и опасним отпадом;

- минимизација утицаја на становништво и здравље људи;
- интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

У оквиру измена и допуна Плана, наведеним општим циљевима мора се посветити пажња кроз интегрисање аспеката заштите животне средине у све секторе плана, почев од намене земљишта, преко планирања и унапређења саобраћаја, као и у контактним подручјима ван граница обухвата Плана, одрживо коришћење енергије, управљање отпадом итд. Стога, заштита животне средине од загађивања треба да се оствари на следећим начелима:

- превенција и предострожност, за активности које могу да изазову негативне утицаје на околину или еколошки ризик, применом система процене утицаја на животну средину пре доношења инвестиционих одлука;
- заштита водног и земљишног ресурса;
- усклађеност, усклађивање привредног и урбаног развоја са постојећим апсорпционим еколошком капацитетом животне средине;
- рационалност, рационалније коришћење воде, енергије, и земљишта; и
- минимизирање, смањење количине отпада, увођење рециклирања и безбедно депоновање свих врста отпада.

За реализацију општих циљева утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите. Посебни циљеви стратешке процене представљају конкретан, делом квантификован исказ општих циљева дат у облику смерница за промену и акција (мера, радова, активности) уз помоћ којих ће се те промене извести. Посебни циљеви стратешке процене чине, првенствено, методолошко мерило кроз које се третирају/проверавају ефекти плана на животну средину. Они треба да обезбеде субјектима одлучивања јасну слику о суштинским утицајима плана на животну средину, на основу које је могуће донети одлуке које су у функцији заштите животне средине и реализације основних начела одрживог развоја.

Као посебни циљеви стратешке процене, издвојени су:

- очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода;
- смањивање изложености становништва загађеном ваздуху;
- смањење загађења земљишта;
- смањење изложености становништва повећаном интензитету буке;
- очување амбијенталних вредности простора;
- унапређење система евакуације отпада;
- унапређење енергетске ефикасности;
- заштита и унапређење здравља становништва;
- заштита од акцидената; и
- праћење стања животне средине и инвестиције у заштиту животне средине.

3.2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА

На основу дефинисаних општих и посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене утицаја на животну средину. Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење промена током одређеног временског периода, а неопходни су као улазни подаци за сваку врсту планирања. Индикатори стања животне средине представљају веома битан сегмент у оквиру израде еколошких студија и планских докумената. Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини као и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати.

Код нас нису разрађени системи показатеља животне средине примерени потребама урбанистичког планирања, као ни методологија њиховог коришћења при изради и спровођењу планова. У области урбанистичког планирања није идентификован специфичан систем еколошких показатеља, већ се поједини просторно еколошки показатељи могу наћи у оквиру система показатеља друге намене.

Да би индикатори били поуздани, применљиви на свим нивоима планирања као и инструмент за поређење, неопходан је усаглашени систем праћења који подразумева: јединствене показатеље, јединице мерења, метод мерења, период праћења, начин обраде и приказивање резултата. Методолошки стандардизовање процедура као и прикупљање и достављање неопходних података од овлашћених организација је суштински предуслов за унапређење употребе индикатора у планирању и заштити простора.

Имајући у виду наведене чињенице, ниво планског документа, просторни обухват плана, као и стања животне средине на подручју обухвата измена и допуна Плана, аутори Извештаја су се определили за избор основних индикатора, а на основу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине (Службени гласник РС бр. 37/2011), Уредбе о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма (Службени гласник РС бр. 88/2010). Уједно, ово су дефинисани и законски регулисани критеријуми на основу којих је могуће утврдити да ли и у којој мери одређене активности на конкретном простору имају негативан утицај на чиниоце животне средине.

Табела бр.2: Избор индикатора

Ознака циља	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
1	Очувати и унапредити квалитет површинских и подземних вода	
1.1	Спречити загађење водних ресурса	БПК и ХПК у води Пречишћавање отпадних вода % објеката прикључених на канализациони систем
2	Смањити изложеност становништва загађеном ваздуху	
2.1	Смањити ниво штетних материја у ваздуху	Емисије честица, SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , чађи и суспендованих честица; Број дана са прекорачењем ГВИ (граничних вредности имисије) SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , чађи и суспендованих честица.
3	Смањити загађење земљишта	
3.1	Смањити контаминацију тла	% контаминираних површина
4	Смањити изложеност становништва повећаном нивоу буке	
4.1	Смањити изложеност становништва повишеном нивоу буке	Број стамбених објеката угрожених прекомерним нивоом буке
5	Очувати амбијенталне вредности простора	
5.1	Заштита постојећих предеоних вредности	Број и изглед објеката који утичу на предеоне карактеристике и карактеристике рељефа
6	Унапредити систем евакуације отпада	
6.1.	Ефикасна евакуација отпада	% отпада који се одлаже на санитарну депонију % домаћинстава обухваћених системом прикупљања отпада; Количина и % отпада који се рециклира
7	Унапређење енергетске ефикасности	
7.1	Коришћење обновљивих извора енергије	Удео обновљивих извора у коришћењу енергије у домаћинствима и планираним објектима
8	Заштитити и унапредити здравље становништва	
8.1	Унапредити здравље становништва	Број становника изложених повећаним нивоима буке Број становника изложених загађеном ваздуху
9	Заштита од акцидената	
9.1	Заштита од пожара и експлозија	Капацитет противпожарне инфраструктуре у обухвату Плана
10	Унапредити службу за заштиту средине животне средине, информисање и мониторинг	
10.1	Праћење стања животне средине и инвестиције у заштиту животне средине	Број мерних тачака у систему мониторинга; % општинских прихода уложених у заштиту животне средине

4. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране изградње насеља, саобраћајних система и инфраструктурних система, неконтролисане и неадекватне употребе енергије, неадекватног поступања с отпадом, као и непознавања основних законитости из домена животне средине. У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог. Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору. Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати Планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Предметне измене и допуне плана ће представљати оквир за развој пре свега привредно-пословних садржаја, а могућа загађења по својим карактеристикама, интензитету и просторном распрострањању не би требало да имају велики негативан утицај, поготово не у односу на постојеће стање животне средине, али свакако могу негативно утицати на општу неповољну слику на подручју предметног плана па их је у том контексту неопходно анализирати.

У стратешкој процени, акценат није стављен искључиво на анализу планских решења која могу имплицирати негативне утицаје и трендове, већ и на она планска решења која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору. У том контексту, у Извештају се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину који ће се вредновати у односу на дефинисане циљеве и индикаторе.

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем

зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;

5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Процена утицаја у току извођења радова

У току извођења радова за реализацију планом предвиђених садржаја може се очекивати ангажовање грађевинске оперативе као и коришћење савремене грађевинске механизације. Сва та механизација издувним гасовима загађује ваздух, ствара буку, а могуће је и загађење површинских и подземних вода.

Зависно од ангажованости радника и механизације на извођењу радова на изградњи објекта и инфраструктуре на простору зависиће и емисија загађујућих материја. Емитовање буке при раду грађевинских машина и камиона је уобичајена појава и у оваквим ситуацијама емитована бука достиже ниво од 85 (dBA) до 90 (dBA).

Разни грађевински и други отпад настаје из већине објекта градилишта. Сав тај отпад, је по правилу инертан, треба га сакупити на посебно уређен плато и одвозити на депонију, уколико није рециклабилан.

Отпад који има бар једно својство који га чини опасним (експлозивност, запаљивост, инфективност, у контакту са ваздухом ослобађа отровне супстанце и/или запаљиве гасове, склоност оксидацији и корозији, повећан садржај токсичних супстанци и др.) је опасан отпад и са њим се мора поступати према Правилнику за опасан отпад. Сав опасан отпад подлеже поступку карактеризације, након које исти треба да преузме овлашћено предузеће које се бави дорадом или извозом овог отпада. У току извођења различитих врста радова машине стварају вибрације. Из објекта градилишта треба прописно евакуисати све фекалне отпадне воде.

У складу са наведеним непходно је правилно и добро организовати градилиште и извођење радова, а простор и објекте по завршетку радова правилно и у складу са законском регулативом санирати.

Процена утицаја у току експлоатације објекта

Загађење ваздуха

Аерозагађење представља један од највећих проблема у оквиру заштите животне средине. Најзначајније загађујуће материје које се емитују у ваздух су:

- Оксиди азота (NO_x);

- Угљен-моноксид (CO);
- Сумпор-диоксид (SO₂);
- Озон (O₃);
- Чврсте прашкасте материје; и
- Угљоводоници и испарљива органска једињења.

Највећи потенцијално негативни утицаји могу се јавити у току експлоатације објекта кланице живине, и то услед процеса сушења меса, при чему емисија полутаната зависи од више фактора: од врсте дрвета које изгара, од садржаја влаге у њему, од количине дима у рецикулацији и других фактора. Као продукти сагоревања у атмосфери се емитују чврсте честице, угљенмоноксид, угљоводоници, алдехиди и органске киселине.

У току експлоатације објекта у зони IV (производни објекат дестилације органског биља), у току самог процеса дестилације нема испуштања отпадних гасова и пара, тако да нема аерозагађења. Аерозагађења могу настати услед емисије продуката потпуног и непотпуног сагоревања нафтних деривата у котларници.

Бука

Од 2010. године регулатива у области заштите од буке у Републици Србији је у највећој мери усклађена са регулативом која је на снази у земљама Европске уније у овој области. Тренутно постоје два закона и шест подзаконских докумената који третирају питање заштите животне средине од буке.

Важећи Закон о заштити од буке у животној средини, Правилник о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања, Правилник о методологији за израду акционих планова, Уредба о индикаторима буке и Правилник о методологији за одређивање акустичних зона, су ступили на снагу 2010. Потпуно су у складу са директивом Европске Комисије 2002/49/ЕС као и препорукама 2003/613/ЕС.

У табели су приказане граничне вредности за дан (подразумева и период вечери) и ноћ, за отворени простор. Строжије границе се примењују за просторије. Ове вредности се користе и као основ за оцену штетног утицаја буке преко процента угроженог становништва. Осим основних индикатора, у употреби су и два додатна индикатора буке: меродавни ниво буке (LRAeqT) и ниво изложености буци (L_{AE} тј. SEL).

Угроженост буком представља један од параметара који одређују ниво квалитета животне средине и здравља људи. Као показатељ стања комуналне буке користи се индикатор буке (меродавни ниво), који је дефинисан и нашим законодавством (Закон о изменама и допунама закона о заштити од буке у животној средини, "Сл. гласник РС", бр. 88/10; Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, "Сл. гласник РС", бр. 75/10; и Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке, "Сл. гласник РС", бр. 72/10).

Табела бр.3: Граничне вредности индикатора буке према намени простора

Намена простора	Дан dB (A)	Ноћ dB (A)
одмор, рекреација, болничке зоне, велики паркови, опоравилишта, култ-истор. споменици	50	40
туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
чисто стамбена подручја	55	45
дечја игралишта, пословно-стамбена и трговачко-стамбена подручја	60	50
градски центар, занатска, административно-управна и трговачка зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	на граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи	

Животну средину у извесној мери може угрожавати бука вентилационих система, компресорских агрегата расхладних уређаја и моторних возила за превоз робе за потребе планираних пословних објеката.

Утицај буке на здравље људи

Свака звучна појава која омета рад или одмор представља буку. У пракси, бука је звук различите јачине, зависно од услова и околности у којима се јавља и делује. У бучној средини отежана је говорна комуникација, због ефекта маскирања, јер је за разумевање говора посебно важан фреквенцијски опсег од 300 Хз до 3 кХз, а у том распону се налази највећи део звучне енергије комуналне буке.

Према подацима ОЕЦД-а, преко 25% становништва у европским градовима било је изложено 24х еквивалентном нивоу буке већем до 65 dB(A), што озбиљно угрожава сан и доводи до појаве психосоматских симптома акустичног стреса.

Некада се сматрало да је дејство буке ограничено на орган слуха, али данас је доказано да је њено дејство много сложеније. Бука озбиљно погађа нервни систем, и то како централни, тако и вегетативни, а преко овога утиче на срце, крвне судове, крвни притисак, дигестивни такт и многе друге органе и ткива, у којима изазива промене и функционалне сметње.

Индивидуална осетљивост на буку је значајан фактор код оцене ометајућег дејства буке. Резултати вишегодишњих проспективних студија показују да је око 10% становништва појачано осетљиво на буку. Нарочито су осетљива деца млађа од 6 година и особе старије од 65 година. Жене су нешто осетљивије од мушкараца у средњој животној доби. Доказано је да бука представља један од значајних фактора неуротизације личности, а неурозе су данас међу водећим обољењима, посебно у градским срединама.

Загађење вода и земљишта

У фази редовне експлоатације постојећих и планираних објеката у обухвату Плана, главне супстанце од којих може доћи до загађења земљишта су депоновање отпадних материја на за то неподвижним локацијама, отпадна уља, растварачи, отпадне воде, фекална и кишна канализација која може садржати било коју од претходно наведених супстанци.

Загађивање површинских вода може настати као последица упуштања непречишћених индустријских отпадних вода у реципијент, и то пре свега из објеката кланице живице чије су отпадне воде отерећеним органским пореклом. Како би се драстично смањило биолошко оптерећење отпадних вода из погона кланице живине, треба применити позитивне примере технолошких поступака за прераду крви добијене клањем животиња, што доводи до смањења органског отпада, односно загађења водотокова или комуналних вода.

У процесу прераде органског биља у пословном објекту у зони IV, у току процеса дестилације етеричних уља вода се, у облику паре, уводи у дестилатор у којем се под њеним утицајем врши издвајање етеричних уља из лековитих биљака. После хлађења и декантовања етеричног уља, вода се директно испушта у канализацију. Како је у питању чиста вода са врло мало примеса етеричног уља, она као таква се може испуштати у канализацију без икаквог претходног третмана и не представља загађивача површинских вода.

Управљање отпадом

У обухвату Плана може се очекивати продукција комерцијалног, комуналног и других врста отпада. Управљање отпадом на локацији треба да буде дефинисано у контексту одрживог развоја чији се принципи управо и заснивају на ефикасној заштити животне средине.

Неадекватно поступање са отпадом је један од највећих и најсложенијих проблема који су везани за заштиту животне средине. Неадекватан третман свих врста отпада (комуналног, опасног, итд.) и његово неконтролисано и неорганизовано одлагање, неминовно доводи до загађења подземних и површинских вода, земљишта, ваздуха, али представља и опасност за здравље становништва. Управљање отпадом је комплексан задатак, који захтева одговарајуће организационе капацитете и сарадњу између бројних заинтересованих страна у приватном и јавном сектору.

Потребно је извршити евиденцију свих врста отпада на локацији, затим његову категоризацију, како би се даље могло адекватно поступати са њим, у смислу рециклаже или поновног искоришћења, као и предаје отпада одговорном лицу које има дозволу за управљање отпадом и одређивања посебних токова отпада. Као најадекватнија мера сматра се израда новог Плана управљања отпадом који ће дефинисати све сегменте ове области прописане законском регулативом у погледу евиденције, класификације, карактеризације и низа других елемената како би се на локацији на одговарајући начин управљало и поступало са свим врстама отпада који се

генерише. Реализација планираног комплекса рециклажног дворишта у оквиру зоне II свакако ће допринети успостављању ефикаснијег система управљања отпадом, раздвајању отпада, њиховом даљем коришћењу након поступка рециклаже, као и смањењу количина отпада депонованог на нехигијенским сметлиштима на подручју општине.

Утицај на биљни и животињски свет

Анализирајући ширу просторну целину од обухвата измена и допуна Плана, не очекују су изражени ефекти утицаја на биљни и животињски свет. Приликом анализе постојећег стања утврђено је да на ширем простору не постоје станишта ретких и заштићених врста и да није од посебног интереса истраживање могућих утицаја у овом домену. Узимајући у обзир да се локације измена и допуна Плана налазе у насељеној зони са концентрацијом становништва, може се доћи до закључка да посебно негативне утицаје на биљни и животињски свет не треба очекивати.

Посебан проблем може представљати депоновање отпада. Производња неколико врста отпада може да изазове повећање и ширење синантропске фауне. Неопходно је посебан акценат ставити на уклањање нелегалних депонија и забрану њиховог формирања, чиме се онемогућава извор хране дивљим врстама и њихово привлачење.

Реализација зелених површина мора да буде таква да се користе оне врсте које онемогућавају гнезђење птица и насељавање других животињских врста.

Процена ризика и опасности у случају настанка удеса

Саставни део Извештаја о стратешкој процени утицаја је процена ризика и опасности у случају настанка удеса од значаја за животну средину.

Може се говорити о неколико врста ризика који се могу појавити у фази грађења објеката (реализације намена) и експлоатације планираних и предвиђених објеката:

- ризик од удеса који се могу десити у фази извођења радова;
- ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода;
- ризик од хемијског удеса.

Ризик од удеса у фази извођења радова односи се на ситуације које доводе до нежељених и несрећних случајева из домена ризика по здравље радника на градилишту, односно удесног загађивања животне средине из грађевинске механизације. Да би се овај ризик умањио неопходно је спровести низ процедура у домену организације извођења радова. Стога, на предметној локацији је у току извођења радова забрањено претакање и складиштење нафтних деривата, уља и мазива за грађевинске машине. Такође, потребно је дефинисати етапе реализације извођења радова како би се ризик смањио на најмању могућу меру.

Ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода - природне катастрофе се не могу предвидети, због чега је при грађењу објеката потребно

максимално у обзир узети следеће параметре: сеизмичност тла, стабилност тла, геотехничке карактеристике тла, меродавне падавине и др.

Ризик од хемијског удеса

На основу Закона о заштити животне средине, Министарство заштите животне средине, на основу документа Извештај о безбедности и Обавештење, води регистар постројења и утврђује и води евиденцију о оператерима и севесо постројењима/комплексима са повећаном вероватноћом настанка хемијског удеса или са повећаним последицама тог удеса, због њихове локације, близине сличних постројења или због врсте ускладиштених опасних материја ("домино ефекат"). Такође, на основу ових докумената, Министарство води и Регистар постројења и утврђује севесо оператере и постројења/комплексе, чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним последицама.

Поред тога, обавезе оператера и надлежних органа су прописане у поглављу 3.2 Заштита од хемијског удеса, Закона о заштити животне средине, те да сходно наведеном, обавезе оператера према надлежним органима у области заштите од хемијског удеса, а у случају изградње новог севесо постројења/комплекса, почињу у року од најмање 3 (три) месеца пре почетка рада постројења/комплекса. Поред тога, у случају изградње постројења/комплекса вишег реда, уколико оператер не испуни услове из чл.60ђ, тј. 60г и 60д Закона о заштити животне средине, сходно чл. 60е истог закона Министар решењем забрањује рад, тј. пуштање у рад односног постројења/комплекса.

Такође је потребно урадити и План заштите од пожара, у складу са Законом о заштити од пожара, којим се дефинишу радње и поступци свих присутних на месту на коме је дошло до удеса са изливањем опасних материја или пожара.

Када је у питању еколошка заштита, захтева се примена најбољих доступних технологија, саобраћајна и комунална опремљеност, потпуно збрињавање и сакупљање свих врста отпада као и успостављање мера у погледу енергетске ефикасности.

Неконтролисано и непрописно одлагање опасног отпада је веома раширена појава и то је главни узрок великог броја удеса. Уколико је опасни отпад у течном стању углавном се просипа тако да је загађен шири простор и неопходна је његова деконтаминација и рекултивација земљишта.

Мере превенције, приправности и одговора на удес представљају скуп мера које укључују различита средства, индикаторе, одговорне и стручне организације које морају да буду припремљене и адекватно, у домену своје обавезе, одговоре у тренутку удеса.

4.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Закон не прописује шта су то варијантна решења плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- 1) Варијанта да се план не усвоји, и
- 2) Варијанта да се план усвоји и спроведе.

Поред наведених варијанти, могуће је разматрати и трећу варијанту – респективну (алтернативну) варијанту, у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене утицаја, разматране су варијанте неспровођења плана и спровођења планова (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Пожељно је да се са стратешком проценом почне у најранијим фазама израде плана, при чему треба разматрати сва рационална решења по секторима плана. Варијантна решења Плана представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана.

Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, са циљевима и варијантним решењима плана. За планове дужег временског хоризонта и са већом неизвесношћу реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана.

Реализацијом измена и допуна Плана генералне регулације, тј. усвајањем и спровођењем предложених планских решења ће се постићи више *позитивних утицаја*, и то:

- даље очување квалитета основних медијума (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења ресурса;
- постизање рационалне организације, уређења и заштите простора;
- обезбеђивање квалитетне животне средине - заштита вода уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса, потпуна заштита квалитета подземних вода, заштита земљишта уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима, заштита и очување квалитета ваздуха;
- изградња планираних објеката свом потребном инфраструктуром имаће позитиван ефекат на квалитет основних чинилаца животне средине;
- предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања;
- успостављање система прикупљања, транспорта, третмана и депоновања отпада у складу са Националном стратегијом управљања отпадом и Локалним планом управљања отпадом.

Усвајањем и спровођењем предложених планских решења може проузроковати одређени број негативних утицаја на стање животне средине, као што су:

- повећано загађање вода и ваздуха услед непридржавања прописаних мера заштите у планираним пословно-производним објектима (кланица живине и рециклажно двориште);
- без развоја пратеће инфраструктуре наставиће се постојећи трендови загађења основних чинилаца животне средине;
- непоштовање прописаних мера заштите животне средине проузроковало би деградацију основних медијума животне средине.

Табела бр.4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијанти 1 (да се План не усвоји) и варијанти 2 (да се План усвоји уз подршку планова и програма)

Циљеви СПУ

1. Спречити загађење водних ресурса
2. Смањити ниво штетних материја у ваздуху
3. Смањити контаминацију тла
4. Смањити изложеност становништва повишеном нивоу буке
5. Заштита постојећих предеоних вредности
6. Ефикасна евакуација отпада
7. Коришћење обновљивих извора енергије
8. Унапредити здравље становништва
9. Заштита од пожара и експлозија
10. Праћење стања животне средине и инвестиције у заштиту животне средине

Сценарио развоја	Циљеви стратешке процене утицаја Плана на животну средину									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Варијанта 1	-	+	-	0	-	-	-	-	0	0
Варијанта 2	+	-	+	0	+	+	+	+	0	+

 укупно позитиван утицај ; укупно негативан утицај;
0 - нема директног утицаја.

4.2 РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби члана 15. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану.

Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и неспровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку осталих стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се Измене и допуне ППР-а не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати углавном негативни ефекти код већине сектора/активности у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У варијанти 2 да се измене и

допуне ППР-а имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у највећем броју сектора/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да се План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али који су највећи делом тренутног, привременог карактера и чији се утицаји могу контролисати уз доследну примену прописаних мера заштите животне средине.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

4.3 ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

У оквиру стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину, који су дати у следећој табели. Евалуација утицаја вршена је са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Прилога I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узете следеће карактеристике утицаја:

1. Врста утицаја
2. Вероватноћа да се утицај појави
3. Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту Плана: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта Плана)
4. Учесталост утицаја
5. Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти плана, како је приказано у следећој табели:

Табела бр.5: Вредновање карактеристика утицаја

Табела бр.5: Препознавање карактеристика утицаја				
Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
				Г - Могући глобални утицај
3+ врло Позитиван	Веома вероватан утицај - ВВ	краткорочан – К	повремен – ПУ	М – Могућ међународни утицај
2+ веома позитиван				П - Могућ прекогранични утицај
1+ Позитиван				Н - Могућ утицај на националном нивоу
0 Неутралан	утицај вероватан - В	средњорочан – С	средње учестао – СУ	Р - Могућ утицај у оквиру простора регије
1- негативан	утицај могућ - МВ	дугорочан - Д	сталан - СтУ	О - Могућ утицај у простору општине
2- врло негативан	утицај није вероватан - НВ			Л - Могућ утицај у некој зони или делу општине
3- веома негативан				И - Могућ утицај на самом извору

Значај утицаја процењен је у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене, како је приказано у следећој табели. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела бр. 6: Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема утицаја или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	1 +	Мањи позитивни утицај
Повољан	2 +	Већи позитиван утицај
Врло повољан	3 +	Јак позитиван утицај

У следећој табели дати су критеријуми за вредновање просторних размера могућих утицаја:

Табела бр.7: Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Глобални	Г	Могући глобални утицај
Међународни	М	Могућ међународни утицај
Прекогранични	П	Могућ прекогранични утицај
Државни	Н	Могућ утицај на националном нивоу
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Општински	О	Могућ утицај у простору општине
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу општине
Изворни	И	Могућ утицај на самом извору

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде плана. Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у следећој табели:

Табела бр.8: Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
80%	ВВ	Веома вероватан утицај
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ
мање од 1%	НВ	утицај није вероватан

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене (приказаних у ранијим табелама) врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

За идентификоване позитивне утицаје могуће је дефинисати мере које ће обезбедити континуитет тренда позитивних утицаја, док се за негативне утицаје дефинишу мере

заштите које ове утицаје своде у границе прихватљивости, односно на ниво којим се не оптерећује капацитет простора.

Незаобилазни инструмент којим се обезбеђује праћење реализације законски дефинисаних квантитативних вредности појединих параметара животне средине, представља мониторинг животне средине који се дефинише након извршене евалуације утицаја планских решења. Утицаји од стратешког значаја за План су они који имају јак или већи (позитиван или негативан) ефекат на целом подручју плана или на вишем (регионалном или државном) нивоу планирања. На основу процене утицаја појединачних планских решења на циљеве стратешке процене, утврђени су значајни стратешки утицаји:

Табела бр.9: Критеријуми за евалуацију значаја утицаја

Размере	Величина	Ознака
Међународни ниво (М)	Јак позитиван утицај(+3)	3+; М
Регионални ниво(Р)	Већи позитиван утицај (2+)	2+ ; Р
	Позитиван утицај (1+)	1+ ; Р
Општински ниво(О)	Већи позитиван утицај (2+)	2+ ; О
	Позитиван утицај (1+)	

У складу са врстом Плана и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- Вероватан и веома вероватан утицај - **В и ВВ**
- Средњорочан и дугорочан утицај - **С и Д**
- Средње учестао и сталан утицај - **СУ и СтУ**

Резултати евалуације значаја утицаја планских решења приказани су у табелама бр.10,11 и 12. За утврђене значајне утицаје процењују се вероватноћа и време трајања.

Планска решења у Нацрту Плана обухваћена проценом утицаја

Ознака	Планско решење
1	Реализација објекта кланице живине у оквиру обухвата измене бр. I
2	Реализација комплекса рециклажног дворишта у оквиру обухвата измене бр. II
3	Прецизније дефинисање намене „становање“ и намене „радна зона“ ради даљег пословања компаније за производњу етеричног уља у оквиру радне зоне

Табела бр.10: Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

	Циљеви стратешке процене утицаја									
Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	-1	-1	0	0	0	+1	+1	0	+1	+1
2	0	0	+2	0	0	+3	0	+2	0	0
3	0	0	0	0	+2	0	0	0	0	0

Табела бр.11: Процена просторних размера могућих утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

	Циљеви стратешке процене утицаја									
Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Л	Л				Л	Л		Л	Л
2			Л			Л		Л		
3					Л					

Табела бр.12: Процена вероватноће могућих утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

	Циљеви стратешке процене утицаја									
Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	М	М			В	М			ВВ	ВВ
2			В			ВВ		В		
3					В					

Горње табеле представљају приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења на основне компоненте животне средине – ваздух, воду и земљиште. Извештај о стратешкој процени утицаја је дефинисао планска решења по областима, како је приказано. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

У наредном приказу представљен је резиме утицаја планских решења на циљеве СПУ:

- са аспекта загађења вода и ваздуха, могући су одређени негативни утицаји током рада планираног објекта кланице живине; да би се потенцијално негативни утицаји елиминисали, неопходно је у потпуности примењивати прописане мере заштите животне средине.
- већина планских решења имплицираће позитивне утицаје на спречавање

контаминације земљишта. Ту се пре свега мисли на спровођење планских мера заштите животне средине, спровођење дефинисаних урбанистичко-техничких услова за изградњу објеката.

- са аспекта очувања и унапређења квалитета површинских и подземних вода, очекују се позитивни утицаји имајући у виду планирану изградњу фекалне канализационе мреже у обухвату измена и допуна Плана.
- са аспекта унапређења система прикупљања и евакуације отпада, очекују се вишеструко позитивни утицаји, с обзиром на планирану реализацију комплекса рециклажног дворишта у обухвату измена и допуна Плана.
- са аспекта унапређења службе за заштиту животне средине најзначајнији допринос огледа се у редовном информисању јавности о свим параметрима животне средине који се прате и другим информацијама од значаја за животну средину. Посебан допринос је у дефинисању смерница за праћење стања животне средине (мониторинг), као и у контексту праћења реализације планских мера заштите током изградње планираних објеката и инфраструктуре. У овом домену очекују се искључиво позитивни ефекти реализације планских решења и требало би да обезбеде јачање институционалне способности за заштиту животне средине и развој система мониторинга.

Вишекритеријумском анализом утицаја планских решења на животну средину констатовано је да имплементацијом планских решења долази највећим делом до побољшања основних карактеристика стања животне средине. Планско решење које се односи на експлоатацију објеката кланице живине може у одређеној мери проузроковати деградацију просторних вредности подручја, уз обавезу да се приликом привођења простора предвиђеној намени строго примењују мере и правила заштите простора ради очувања у што већој мери природних и створених вредности на предметном подручју.

4.4. КУМУЛАТИВНИ И СИНЕРГИЈСКИ УТИЦАЈИ

На основу одредаба члана 15. Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу квалитативног побољшања простора за предвиђене садржаје на локалном нивоу. Инвестирање у изградњу планираних пословно-производних објеката допринеће укупном побољшању животних услова локалног становништва, с обзиром на могућност коришћења планираних садржаја и објеката, као и могућношћу запошљавања локалног

становништва након њихове изградње.

Мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја (квалитета ваздуха и вода) услед реализације изградње планираних пословно-производних садржаја. Такође, негативни ефекти се могу очекивати у контактним зонама где се суперпонирају утицаји буке од друмског саобраћаја.

5. ОПИС МЕРА ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја. Дефинисање мера заштите извршено је на основу анализе стања животне средине, процене могућих утицаја Плана на животну средину и фактора животне средине за које је утврђено да могу бити изложени највећем утицају.

На основу анализе стања животне средине, просторних односа планског подручја са својим окружењем, планираних активности у планском подручју, процењених могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и услова надлежних институција, Неопходно је стриктно спровођење планираних мера заштите дефинисаних у оквиру Плана и Стратешке процене утицаја на животну средину и поштовање свих услова надлежних институција прибављених у редовном поступку за потребе израде Плана.

5.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Заштита ваздуха подразумева систематско праћење квалитета ваздуха уз предузимање мера за смањење загађења. Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха оствариће се применом следећих правила и мера заштите:

- успоставити периодични систем мониторинга квалитета ваздуха;
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху оператер је дужан, када уочи или по налогу надлежног инспектора, да предузме техничко-технолошке мере, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вредности;
- обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха и информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом;
- коришћењем расположивих видова обновљиве енергије за загревање/хлађење објеката, као што су хидрогеотермална енергија (уградња топлотних пумпи), соларна енергија (постављање фотонапонских соларних ћелија и соларних колектора на кровним површинама и одговарајућим вертикалним фасадама);
- уградњом асорпционих филтера на бази гранулисаног активног угља на систему за вентилацију производних делова објеката ради смањења непријатних мириса приликом обраде закланих животиња.

5.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

Заштита вода подразумева мере за очување и заштиту површинских и подземних вода, и спречавање загађења испуштањем непречишћених отпадних вода. Заштита се односи на одржавање квалитета површинских и подземних вода у обухвату измена и допуна плана и ширем подручју и остварује спровођењем следећих мера:

- након изградње јавне канализације, пречишћене технолошке отпадне воде и санитарно-фекалне воде повезати на јавни колектор;
- одвојено прикупљање отпадних вода и то: санитарних/фекалних отпадних вода, зауљених вода и др.;
- одабир одговарајућег техничко - технолошког решења пречишћавања отпадних вода којим се постиже достизање и одржавање квалитета ефлуента који задовољава критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16) за испуштање у одабрани реципијент;
- контролисано прикупљање зауљених вода са манипулативних површина пословно-производних објеката и њихово пречишћавање/третман на таложницима и сепараторима масти и уља, пре упуштања у реципијент;
- таложнике и сепараторе масти и уља димензионисати на основу сливне површине и меродавних падавина; учесталост чишћења сепаратора и одвожење талога из сепаратора одредити током њихове експлоатације и организовати искључиво преко овлашћеног лица;
- вршити редовне контроле квалитета пречишћених отпадних вода у складу са чл.99 Закона о водама („Сл. гл. РС“, бр.30/10 и 93/12); у случају да се током испитивања утврди да квалитет отпадних вода одступа од максимално дозвољених вредности, корисник је дужан да путем додатног третмана доведе квалитет воде на задовољавајући степен.

5.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта се може остварити спровођењем следећих мера:

- санација и рекултивација свих деградираних површина, локација и објеката;
- управљање отпадом, забрана неконтролисаног одлагања отпада;
- заштита тла од процуривања фекалних и других отпадних материја.

За све даље нивое урбанистичког планирања и грађевинског пројектовања за потребе изградње појединих објеката, неопходно је предвидети детаљна инжењерскогеолошка и геотехничка истраживања. За ниво главних грађевинских пројеката за све објекте обавезна су детаљна геотехничка испитивања за сваку микролокацију понаособ, сагласно важећој законској регулативи.

5.4. МЕРЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју измена и допуна Плана утврђују се

следеће мере:

- уз сагласност надлежне комуналне службе, предвидети локације на којима ће се трајно депоновати грађевински материјал настао предметним радовима;
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада и формирања дивљих депонија / Забрањено је слободно депоновање отпада, односно формирање депонија било које врсте;
- предвидети постављање специјалних судова за сакупљање отпада на одговарајућим бетонским површинама;
- грађевински материјал, шут и други отпад након радова уклонити на локацију за депоновање коју одреди надлежни комунални општински орган;
- комунални и други отпад, као и вишкови земље из ископа, настали током радова морају бити сакупљени на одговарајући начин, а потом депонован на место које установе надлежне општинске службе;
- на предметним локацијама је забрањено одлагање било каквих деривата нафте или других погонских горива која се користе.

Инвеститор/извођач радова на изградњи планираних објеката, уклањању, доградњи или реконструкцији постојећих објеката, тј. произвођач отпада је у обавези да, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18), у току извођења радова предвиди и обезбеди:

- одговарајући начин управљања/поступања са насталим отпадом у складу са законом и прописима донетим на основу закона којима се уређује поступање са секундарним сировинама, опасним и другим отпадом, посебним токовима отпада;
- грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току извођења радова, сакупи, разврста и привремено складишти у складу са извршеном класификацијом на одговарајућим одвојеним местима предвиђеним за ову намену, искључиво у оквиру градилишта; спроведе поступке за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада - спречавање мешања различитих врста отпада, расипања и мешања отпада са водом и сл.) и примену начела хијерархије управљања отпадом (превенција и смањење, припрема за поновну употребу, рециклажа и остале операције поновног искоришћења, одлагање отпада), односно одваја отпад чије се искоришћење може вршити у оквиру градилишта или у постројењима за управљање отпадом; приликом складиштења насталог отпада примени мере заштите од пожара и експлозија;
- извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09, 88/10 и 14/16) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник РС", број 56/10),
- води евиденцију о:
 - врсти, класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту;
 - издвајању, поступању и предаји грађевинског отпада (неопасног, инертног, опасног отпада, посебних токова отпада);

- преузимање и даље управљање отпадом који се уклања, обавља искључиво преко лица које има дозволу да врши његово сакупљање и/или транспорт до одређеног одређишта, односно до постројења које има дозволу за управљање овом врстом отпада (третман, односно складиштење, поновно искоришћење, одлагање),
- попуњавање документа о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање ("Службени гласник РС", број 114/13) и Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање ("Службени гласник РС", број 17/17); комплетно попуњен Документ о кретању неопасног отпада чува најмање две године, а трајно чува Документ о кретању опасног отпада, у складу са законом;
- снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обавља на посебно опремљеним местима, а у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине,
- примену мера заштите за превенцију и отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова, (опрема за гашење пожара, адсорбенти за сакупљање изливених и присутних материја и др.).

5.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалентну фреквенцију (A) – dB(A).

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима;
- редовним вршењем мерења нивоа буке у радном простору производних објеката од стране овлашћене организације за обављање те врсте делатности.

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС“ бр.72/10). Граничне вредности индикатора буке прописани су Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр.75/2010). Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

Мере заштите од буке подразумевају:

- одговарајуће грађевинске и техничке мере за заштиту од буке којима се обезбеђује да бука емитована из техничких просторија/етажа планираних објеката не прекорачује прописане граничне вредности у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- правилним распоредом објеката унутар зоне производне делатности, којима се обезбеђује да бука емитована током функционисања привредних објеката не прелази прописане граничне вредности у стамбеној зони са којом се граничи; нивои буке морају бити у складу са граничним вредностима индикатора буке, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 36/09 и 88/10) и према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл.гласник РС“,бр.75/2010);

Ради заштите од прекомерне буке потребно је успоставити одговарајући мониторинг, а уколико ниво буке буде прелазио дозвољене вредности у околној животној средини у складу са Законом о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10) предузимаће се одговарајуће мере за отклањање негативног утицаја буке на животну средину.

5.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА

Заштита од нејонизујућих зрачења обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

Приликом инсталирања нових и одржавања и реконструкције старих објеката и уређаја, који у својој делатности користе нејонизујућа зрачења, неопходно је одговорно одлучивање и стручна процена приликом решавања захтева.

Опште мере заштите од нејонизујућег зрачења прописане су Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09):

- прописивање граница излагања нејонизујућим зрачењима;
- откривање присуства и одређивање нивоа излагања нејонизујућим зрачењима;
- одређивање услова за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- обезбеђивање организационих, техничких, финансијских и других услова за спровођење заштите од нејонизујућих зрачења;
- вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- означавање извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса и зоне опасног зрачења на прописани начин;

- спровођење контроле и обезбеђивање квалитета извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса на прописани начин;
- примена средстава и опреме за заштиту од нејонизујућих зрачења;
- контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обезбеђивање материјалних, техничких и других услова за систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- образовање и стручно усавршавање кадрова у области заштите од нејонизујућих зрачења у животној средини;
- информисање становништва о здравственим ефектима излагања нејонизујућим зрачењима и мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини.

Свака градња и интервенција у простору у заштитном појасу електроенергетског објекта условљена је Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400kV ("Сл. лист СФРЈ", бр. 65/88 и "Сл. лист СРЈ" бр. 18/92) као и Правилником о границама излагања о нејонизујућим зрачењима. За сваку градњу у заштитном појасу електроенергетског објекта (или било коју интервенцију у простору) неопходно је претходно прибављање услова и сагласности належног електродистрибутивног предузећа а код извођења радова неопходно је обезбедити присуство овлашћеног лица из надлежне Електродистрибуције које, на лицу места, има права да дефинише обавезујуће заштитне мере, закључно са измештањем.

У случајевима потребе изградње трафостаница, исте пројектовати и изградити у складу са важећим нормама и стандардима прописаним за ту врсту објеката, а нарочито:

- одговарајућим техничким и оперативним мерама обезбедити да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима у складу с Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09) и то да: вредност јачине електричног поља (E) не прелази 2kV/m, а вредност густине магнетског флукса (B) не прелази 40μT;
- обезбедити одговарајућу заштиту подземних вода постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостанице; капацитет танкване одредити у складу са укупном количином трансформаторског уља садржаног у трансформатору;
- није дозвољена уградња трансформатора који садржи полихлороване бифелине (PCB);
- након изградње трансформаторских станица извршити: (1) прво испитивање, односно мерење нивоа буке у околини трансформаторске/их станице/а, пре издавања употребне дозволе за исту/е, (2) периодична испитивања у складу са законом и (3) достављање података и документације о извршеним испитивањима нејонизујућег зрачења и мерењима нивоа буке надлежном органу у року од 15 дана од дана извршеног мерења.

5.7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Ради предузимања мера за спречавање удеса и ограничавања утицаја тог удеса, потребно је поштовати одредбе Закона о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр. 111/09, 92/11 и 93/12), где је наведено да је привредно друштво и друго правно лице дужно да прибави сагласност надлежног министарства на израђен и достављен План заштите од удеса у складу са Правилником о врстама и количинама опасних материја, објектима и другим критеријумима на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална добра и животну средину ("Службени гласник РС", бр. 48/16) и Правилником о начину израде и садржају Плана заштите од удеса ("Службени гласник РС", бр.82/12).

У циљу спречавања акцидентних ситуација и умањења негативних ефеката на животну средину, прописују се и следеће посебне мере заштите природе и животне средине:

- транспорт и привремено депоновање грађевинског материјала и опреме морају бити тако организовани да се заштите и очувају сва њихова основна својства и квалитети, а у складу са условима произвођача;
- при изради пројектне документације неопходно је предвидети све неопходне противпожарне мере, како у фази изградње тако и у фази експлоатације свих планираних објеката у комплексу;
- уколико из ма ког разлога дође до пожара инвеститор је обавезан да изврши што хитнију санацију и што пре обнови уништenu вегетацију уз коришћење искључиво аутохтоних врста;
- сви запослени и у фази изградње и у фази експлоатације морају да буду обучени и опремљени за брзо и ефикасно реаговање у случају акцидента;
- сви запослени и у фази изградње и у фази експлоатације морају да буду обучени и опремљени за брзо и ефикасно реаговање у случају пожара;
- уколико се укаже потреба за употребом експлозива неопходно је применити све мере техничке заштите и обезбедити све законом прописане услове и сагласности.

Заштита од пожара и експлозија спроводи се општим мерама у погледу регулације противпожарних путева, изградњом система противпожарне заштите у унутрашњости система и мерама које се прописују кроз локацијске услове за све врсте објеката а у сагласности са противпожарним условима.

Мере заштите од пожара подразумевају изградњу објеката и инсталација у складу са одредбама следећих прописа:

- објекти морају бити изведени у складу са Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима ("Сл. гласник РС", бр. 54/2015);
- капацитет водоводне мреже мора да задовољи потребне количине воде за гашење пожара, само пројектовање, извођење, употреба, контролисање и одржавање хидрантске мреже мора бити у складу са Правилником о техничким нормативима

за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара („Сл. Гласник РС“, број 3/2018);

- конструкција објеката треба да буде прописане сеизмичке отпорности, а елементи конструкције треба да имају одређени степен ватроотпорности који одговара пожарном оптерећењу (СПС.У.Ј1.240);
- саобраћајнице морају бити одговарајуће ширине и носивости за несметан пролаз ватрогасних возила и њихово маневрисање за време гашења пожара у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређење платоа за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Сл. лист СРЈ“ бр. 8/95);
- напајање електричном енергијом мора бити стабилно и квалитетно, а локације и трасе електроенергетских објеката и водова у складу са важећом законском и подзаконском регулативом.

Мере заштите од земљотреса

Подручје Плана генералне регулације припада зони са могућношћу појаве земљотреса од VII⁰ MCS скале. Низом мера заштите потребно је превасходно код планирања и организације простора превентивно смањити ризик од сеизмичких разарања, и то:

- код пројектовања објеката и извођења радова поштовати све прописе за сеизмичку зону очекивања земљотреса од 7⁰ MCS скале, или оног степена сеизмичности за који се посебним сеизмичким истраживањима утврди да је меродаван;
- поштовати међусобно удаљење објеката;
- посебно обезбедити грађевине чија је функција нарочито важна у периоду после евентуалних сеизмичких потреса;
- сви инфраструктурни системи су веома подложни повредљивости код сеизмичких потреса, па је сходно томе обавезно поштовати све прописе и стандарде из ове области како би се обезбедила несметана комуникација и неопходно снабдевање становништва у случају оштећења.

Приликом израде даље техничке документације, као подлога за израду главног пројекта, неопходно је урадити микросеизмичку рејонизацију простора, у складу са чланом 7. и 8. Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ“, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Услови и мере заштите од ратних разарања

За подручје обухвата Плана нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље, коју прописују надлежни органи. Мере уређења и припреме територије за потребе одбране земље, односно мере заштите и спасавања људи, културних и материјалних добара обезбеђују се:

- прилагођавањем постојећих комуналних објеката, надземних саобраћајница и других инфраструктурних објеката погодних за заштиту и склањање;
- приликом изградње стамбених објеката са подрумима, над подрумским

просторијама, гради се ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

5.8. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

На основу документације Завода за заштиту природе Србије и Централног регистра заштићених природних добара, утврђено је да се предметно подручје не налази у заштићеном природном добру за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у просторном обухвату еколошке мреже нити у простору евидентираног природног добра.

Заштита природних добара спроводиће се интегрисањем мера заштите природе и природних добара у све намене коришћења простора:

- инфраструктурно опремање простора извести по високим еколошким стандардима. Изградњу комуналне инфраструктуре урадити на основу услова надлежних комуналних организација;
- обезбедити максимално очување и заштиту високог зеленила и вреднијих примерака дендрофлоре (појединачна стабла);
- уколико се због изградње уништи постојеће јавно зеленило, оно се мора надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе;
- препоручује се примена претежно аутохтоних, брзорастућих врста, које имају изражене естетске вредности. Избегавати врсте које су детерминисане као алергене (тополе и сл.), као и инвазивне (багрем, кисело дрво и др.);
- прибавити сагласност надлежних институција за извођење радова који изискују евентуалну сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације svelo на најмању могућу меру;
- озелењавање треба бити усклађено са подземним и надземним инсталацијама у циљу заштите фауне инсеката и птица, уколико се укаже потреба за осветљавањем локације, предвидети одговарајућа техничка решења у складу са функцијом локације, користити специјално LED хладно осветљење, а изворе светлости усмерити ка тлу;
- обезбедити довољан број паркинг места како би се избегло паркирање на тротоарима, зеленим површинама или на коловозу;
- обавезно санирати или рекултивисати све деградиране површине. Уз сагласност надлежне комуналне службе, предвидети локације на којима ће се трајно депоновати неискоришћени геолошки, грађевински и остали материјал настао приликом радова;
- предвидети све мере заштите у акцидентним ситуацијама уз обавезу обавештавања надлежних инспекцијских служби и установа;
- уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Закону о заштити природе извођач је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Према члану 16. Закона о СПУ Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

У детаљнијој планској разради, организацији и уређењу неопходно је извршити вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности која се планирају на њему. На тај начин ће се извршити еколошка валоризација простора и прописати мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења.

Приоритетне активности у наредном периоду треба усмерити ка изради Студија о процени утицаја за ону пројектну документацију за коју је према законској регулативи предвиђена израда процене утицаја на животну средину. На тај начин, комплексном валоризацијом могућих утицаја будућих објеката на животну средину оцениће се оправданост и могућност реализације таквих објеката са аспекта заштите животне средине.

У поступку даље разраде планског документа, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04 и 36/09) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.114/08) инвеститори су дужни да се обрате надлежном органу за послове заштите животне средине који ће одлучити о потреби израде Процене утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије Процене утицаја.

Као обавезујућу ствар, а на основу Закона о процени утицаја на животну средину, потребно је истаћи следеће:

- Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја;
- Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтевати процена утицаја мора поднети захтев за одлучивање о потреби процене утицаја надлежном органу; и
- Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промена технологије, промена делатности и друге активности).

Поступак процене утицаја на животну средину је потребно спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано Законом.

7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у поменутом Плану могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04 и 88/10), следеће ставке:

1. опис циљева плана и програма;
2. индикаторе за праћење стања животне средине;
3. права и обавезе надлежних органа; и
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

Програм праћења стања животне средине може бити саставни део постојећег програма мониторинга који обезбеђује орган надлежан за заштиту животне средине.

7.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Опис циљева Плана, општих и посебних, детаљније је наведен у поглављу бр.1.1 овог Извештаја па ће се више пажње посветити циљевима Програма праћења стања животне средине.

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 76/18 и 95/18), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

Мониторинг животне средине има за циљ да се на основу прикупљених података идентификованог стања обезбеди:

- надзор и контролу доследног спровођења пројектованих решења, међународних стандарда и легислативе за дату област;
- обезбеђење примене и спровођења мера предвиђених пројектом за ублажавање негативних ефеката, идентификованих проценом утицаја;
- процена и провера оних утицаја, где постоје потенцијалне тешкоће да се идентификују размере утицаја;
- предлог нових мера за корекцију одступања од утицаја који су првобитно идентификовани или за било који нови утицај који се може појавити;
- прикупљање корисних података за будуће пројекте који се могу десити у неким сличним областима;
- идентификација контролних мера на локацији, укључујући посебан систем контроле везано за учесталост мониторинга, и када га треба применити;
- идентификација лако мерљивих индикатора који су репрезентативни за одабрани систем;
- провера усклађености одговарајућих мера контроле кроз усаглашеност са законском регулативом и стандардима заштите животне средине.

Пројекат заштите и мониторинг план ће отуда укључити цео сет упутстава за:

- проучавање и анализу потенцијалних утицаја на све сегменте животне средине који морају бити праћени;
- дефинисање и одабир параметара за мерење интензитета утицаја;
- методе мерења или процене;
- учесталости мониторинга на локацији и околини;
- одређивање и вршење редовног надзора;
- начин прикупљања, обраде и чувања података, извештаја и корективних акционих процедура.

Организационе мере подразумевају и формирање тима стручњака различитих профила који ће спроводити мониторинг како над применом обавезне законске регулативе и стандарда, спровођења пројектних решења тако и утицаја и последица решења и радова на околину.

За исправну примену плана заштите и мониторинга такође је неопходно да сви запослени на локацијама буду свесни одговорности коју имају на плану заштите и безбедности а који су везани за извршавања њихових обавеза и задатака у складу са строгим стандардима оперативних процедура.

Програм мониторинга за предметну локацију приоритетно треба да буде усмерен на утврђивање тзв. „нултог стања“ животне средине. С тим у вези, извршиће се анализе земљишта, ваздуха, вода и интензитета буке и припремити одговарајући извештај о њиховом квалитету које ће се сматрати „нултим стањем“ квалитета животне средине.

7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- редовно мерење емисије загађујућих материја у ваздуху;
- праћење квалитета земљишта контролом његовог загађивања;
- праћење опасних, отпадних и штетних материја; и
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

- *Мониторинг систем за контролу квалитета ваздуха*

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Мониторинг квалитета ваздуха се мора успоставити у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом амбијенталног ваздуха (96/62/ES).

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем емисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Правилником о граничним вредностима, методама мерења емисије и критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Сл. гласник РС", бр. 54/92, 30/99, 19/06), дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Правилником је дефинисан квалитет ваздуха на основу добијених дуготрајних (просечних) и краткотрајних (високих) вредности загађености ваздуха различитим полутантима. Наведеним Правилником утврђене су загађујуће материје за које се обавља систематско и континуално праћење, при чему је посебан акценат стављен на типичне загађујуће материје.

Загађивач мора да планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга емисије, као и за друга мерења и праћења утицаја својих активности на животну средину. Мерење емисије обезбеђује се на основу Правилника о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података.

- *Мониторинг систем за контролу квалитета земљишта*

Активности на мониторингу квалитета земљишта на простору у обухвату Плана

подразумевају праћење стања и промена у оквиру следећих параметара земљишта:

- физичко-хемијске карактеристике (општи параметри: физичко хемијски показатељи квалитета, микроелементи, тешки метали, специфични органски полутанти: угљоводоници, пестициди),
- микробиолошке карактеристике (садржај органске материје, укупан садржај органског угљеника, садржај опасних и штетних материја, тешких метала, минералних уља и др.).

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које је утврђена евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Контролу квалитета земљишта потребно је спроводити у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др.закон, 43/11-УС, 14/16 и 76/18) и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања ("Службени гласник РС", бр. 23/94).

- Мониторинг воде

Мониторинг вода врши се у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-УС и 14/16 и 76/18), Законом о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18), Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода ("Службени гласник РС", бр. 74/11) и др. подзаконским актима.

Испитују се следећи параметри: температура воде, температура ваздуха (на терену), боја, мирис, видљиве материје, рН, укупне суве материје, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје, таложне материје, НРК, ВРК5 (хомогенизован узорак), ВРК5 (филтриран узорак), амонијак, нитрати, уља (угљенотетрахлоридни екстракт), сулфати, сулфиди, хлориди, гвожђе, феноли, детерџенти (као алкилбензол сулфонат), натријум, укупни фосфор, укупни азот, калијум, електропроводљивост и беланчевине.

Подаци ових мерења треба да послуже за санацију стања, као и за информисање и едукацију грађана из ове области.

- Мониторинг буке

Ниво буке у животној средини се контролише системским мерењем буке које обезбеђује општина, односно град. Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини. Истим Правилником прописани су највиши дозвољени нивои буке у насељеним и ненасељеним подручјима.

Праћење нивоа буке неопходно је извршити у складу са Законом о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10), Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке ("Службени гласник РС", бр. 72/10) и др.подзаконским актима из ове области.

- Мониторинг отпада

Мониторинг отпада треба вршити ради изналажења оптималних варијанти за решавање санације насталог отпада.

У циљу правилног управљања отпадом неопходно је идентификовати све врсте отпадних материја које ће се генерисати и класификовати према пореклу (опасан отпад, комунални чврст отпад, отпад из привреде). Поступање са отпадним материјама треба да буде у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Србије", бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18) и осталим подзаконским актима.

- Мониторинг нивоа изложености нејонизованом зрачењу

У наредном периоду, потребно је структурно развијање система мониторинга нејонизованих зрачења, због свакодневног повећања броја и снаге извора нејонизованих зрачења.

Индикатор за праћење нивоа изложености нејонизованом зрачењу јесу извори нејонизујућег зрачења од посебног интереса. Изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса сматрају се извори електромагнетног зрачења који могу бити штетни по здравље људи. Индикатор дефинише стационарни и мобилни извор чије електромагнетно поље у зони повећане осетљивости достиже најмање 10% износа референтне, граничне вредности прописане за ту фреквенцију.

- Систем индикатора

Према Закону о заштити животне средине *квалитет животне средине* се дефинише као скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот, а као стање животне средине које се исказује физичким, хемијским, биолошким, естетским и другим индикаторима. Међутим, Закон не дефинише појам индикатора, па се у пракси индикатори појављују са различитим тумачењима и применама. У Србији се најчешће индикаторима називају подаци који се односе на квалитет ваздуха, воде и земљишта. Међутим, савремени приступ Европске агенције за животну средину (European Environmental Agency, EEA)² заснива се на комплекснијем DPSIR (driving force-pressure-state-impact-response) концепту, који узима у обзир све феномене у узрочно-последичном ланцу, укључујући и реаговање на незадовољавајућа стања. Овај концепт подразумева активни однос према

² EEA, *Technical Report No25, Environmental Indicators: Typology and overview* , (Copenhagen: EEA, 1999)

променама у животној средини укључујући и друштвено-економске аспекте, који су често покретачка снага (driving force) промена. На овај начин чисто «еколошки индикатори» се укључују у систем индикатора «одрживог развоја».

У табели бр. 13 приказани су индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине и елемената одрживог развоја у општини Бабушница, Пиротском управном округу и Републици Србији.

Табела бр.13: Индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине

Ред. бр.	Области праћења стања	Индикатори	Надлежни органи
1.	Управљање квалитетом ваздуха		Завод за заштиту здравља
1.1	Смањити ниво емисије штетних материја у ваздух	Емисије честица SO ₂ и NO ₂	
1.2	Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху	Број дана када је прекорачена гранична вредност имисије (ГВИ) за чађ, SO ₂ и NO ₂	
2.	Заштита од буке	Број стамбених објеката угрожених од прекомерне буке	Завод за заштиту здравља
3.	Управљање водама		
3.1	Очувати и унапредити квалитет површинских и подземних вода	Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК ₅	Хидрометеоролошки завод
4.	Заштита и коришћење земљишта		Одељење за урбанизам
4.1.	Смањити контаминацију тла	% контаминираних површина	
5.	Управљање отпадом	- - % отпада који се третира - % отпада који се одлаже на санитарну депонију	Јавно комунално предузеће
6.	Климатске промене		
6.1	Смањити емисију гасова стаклене баште	Емисија CO ₂	Одељење за привреду и финансије
6.2	Унапредити енергетску ефикасност	% смањења потрошње енергената	Одељење за привреду
6.3	Смањити потрошњу необновљивих извора енергије	% смањења потрошње угља и нафтних деривата	
7.	Очување биодиверзитета и унапређење предела	Број и површина заштићених природних добара и предеоних целина	Завод за заштиту природе
8.	Заштита културно-историјске баштине	Број и квалитет заштићених непокретних културних добара	Завод за заштиту споменика културе
9.	Насеља, становништво и		

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице

	људско здравље		
9.1	Унапредити здравље становништва	- очекивано трајање живота новорођених, - % становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, - % становништва са приступом објектима основне здравствене заштите	Завод за заштиту здравља
9.2	Раст запослености	% запослених; % незапослених	Одељење за привреду и финансије
10.	Јачање институционалне способности за заштиту животне средине		Одсек за послове заштите животне средине
10.1	Унапредити службу за заштиту животне средине и мониторинг	- Број развојних програма за заштиту животне средине - Број људи задужен за животну средину у Општини, - Број мерних тачака у системима мониторинга	
10.2	Унапредити информисање јавности по питањима животне средине	Број информација о животној средини у средствима информисања	

7.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Одредбама чланова 69. - 73. Закона о заштити животне средине прописане су надлежности, права и обавезе републичких и локалних органа. Истовремено, надлежности, права и обавезе су садржани и у одредбама Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др.закон). Главна обавеза из наведених закона је у мерењу, односно загађивачи и установе које обављају мерење у обавези су да спроводе одговарајуће активности на планском подручју.

Обавеза надлежних органа је да:

- усвоји локалну регулативу (нормативна акта) из области контроле и мониторинга стања животне средине; заштите постојећи биљни и животињски свет, спровођењем планских решења заштите;
- изради Програм за систематско праћење стања животне средине на територији општине у складу са важећом законском регулативом;
- обезбеди локације за постављање мерних станица и узимање узорака;
- успостави мониторинг у границама Плана и формира локалну мониторинску мрежу;
- ангажује овлашћену институцију која ће вршити континуална као и повремена мерења, а податке добијене са мерних места доставити надлежном органу локалне самоуправе;
- надлежни орган је у обавези да податке добијене праћењем стања животне средине на подручју Плана доставља Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин правовремено обезбеде услове за адекватан третман чврстог и течног отпада;
- спроводе све мере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација у саобраћају, на саобраћајницама (пре свега спречавање инцидента у транспорту и претовару опасних материја, транспорту и претовару горива и сл.);
- обезбеде спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Оператер сваког извора загађења у обавези је да:

- надлежном органу достави податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промени;
- обезбеди редован мониторинг емисије и да о томе води евиденцију;
- обезбеди континуална мерења емисије ако за то постоји обавеза самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;
- води евиденцију о обављеним континуалним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке једном у три месеца и достави мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја;

- обезбеди контролна мерења емисије преко овлашћених организација, ако мерења емисије не обавља самостално;
- обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног (акредитованог) правног лица два пута годишње уколико не врши континуални мониторинг, а податке достави надлежном органу;
- испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
- врше испитивање количине опасних и штетних материја у земљишту уколико постоји могућност загађења земљишта.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

8. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, на принципима одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/ЕС о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и утврђивања оптималног методолошког обрасца и приступа. У пракси су у примени 2 основна обрасца: (1) технички и (2) планерски. Технички приступ у основи користи прилагођену методологију процена утицаја пројеката, док се у планерском приступу претежно користе квалитативне – експертске методе из разлога што су планови сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини, заснивају на концепту одрживог развоја и обухватају друштвена и економска питања, планирају се тзв "непланабилни процеси" који имају виши степен ентропије, тако да није могуће применити математичке моделе у потпуности и са одговарајућим степеном поузданости и учешће већег броја заинтересованих страна и јавности даје процесу стратешке процене специфичан карактер, јер је потребно да се резултати на разумљив начин представе разним друштвеним групама и другим учесницима у процесу израде и доношења.

Схематски приказ односа стратешке процене утицаја и процене утицаја и нивоа одлучивања

У том смислу, у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријумска анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд. Заједничка техника различитих метода представљају матрице утицаја којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем међусобних односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. За потребе ове процене примењена је

методологија процене која је развијана у домаћој пракси у протеклом периоду и која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији^{3, 4}.

Процена је извршена коришћењем аналитичке методе стручног мишљења и поређења са другим, сличним врстама утицаја на животну средину. Коришћене су опште научне методе⁵, као и прилагођене методе, технике и модели за потребе обављања стратешких процена. За прелиминарне процене могућих утицаја у аналитичком поступку, коришћено је је Упутство ЕУ о процени утицаја пројеката на животну средину.

Општи методолошки поступак који је коришћен приликом израде ове стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени састоји се из неколико општих фаза и то:

- (а) скрининг – дефинисања садржаја стратешке процене,
- (б) скопинг – дефинисања обима стратешке процене,
- (в) дефинисање кључних (битних) промена,
- (г) процена у ужем смислу,
- (д) предвиђање последица,
- (ђ) одређивање мера,
- (е) контрола и ревизија,
- (ж) имплементација.

Опште тешкоће приликом израде стратешке процене могу се класификовати у неколико група и то:

- (а) организационо - управљачке тешкоће – не постоји потпуни институционални оквир надлежан за послове заштите животне средине, што за последицу има да не постоји организован систем мерења и мониторинга;
- (б) информационо-аналитичке – непостојање информационог система о животној средини на локалном нивоу, што је представљало отежавајућу околност у оцени стања животне средине;
- (в) материјално – финансијске који се огледа у чињеници да се у планско подручје нису издвајала неопходна финансијска средства у циљу одрживог развоја подручја.

3 A Practical Guide to the Strategic Environmental Assessment Directive, Office of the Deputy Prime Minister, London, UK, September 2005

4 James E., O. Venn, P. Tomilson, Review of Predictive Techniques for the Aggregates Planning Sector, TRL Limited, Berkshire, UK, March 2004

5 Методе анализе и синтезе, индукција и дедукције, компаративни метод, историјски метод, картографски метод.

9. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени (члан 19). Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана.

Учешће надлежних органа и организација обезбеђује се писменим путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене. Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања измена и допуна ПГР-а. Орган надлежан за припрему плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о СПУ, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану. Извештај о СПУ доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. Оцењивање се врши према критеријумима из Прилога II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на извештај о СПУ у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља Нацрт измена и допуна ПГР-а заједно са извештајем о СПУ надлежном органу на одлучивање.

10. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Закључци о израђеној стратешкој процени представљају сажетак информација датих у свим претходним поглављима. Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва.

Значај стратешке процене утицаја на животну средину, поред осталог, огледа се у томе што:

- се заснива на начелима одрживог развоја, предострожности, интегралности и учешћа јавности,
- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте,
- утврђује одговарајући контекст за процену утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање.

Стратешком проценом утицаја за измене и допуне Плана генералне регулације анализирано је постојеће стање животне средине у оквиру планског подручја, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене. У том процесу доминантно је примењен планерски приступ који сагледава трендове и сценарије развоја, а не бави се појединачним пројектима и објектима што је карактеристично за технички приступ, односно израду процене утицаја за појединачне објекте. Изузетак је направљен код планских решења која се односе на пројекте/објекте за које је процењено да имају стратешки значајан утицај на подручју плана и која су у оквиру СПУ посебно анализирана и вреднована.

Примењени методолошки приступ СПУ базиран је на дефинисању циљева и индикатора одрживог развоја и вишекритеријумској квалитативној евалуацији планских решења у односу на дефинисане циљеве СПУ. У том контексту посебно је значајно нагласити да је СПУ најзначајнији инструмент у реализацији начела и циљева одрживог развоја у процесу планирања. То значи да се СПУ није бавила искључиво заштитом животне средине (мада је генерално фаворизује), већ и економским и друштвеним (социјалним) аспектом развоја, па су и сами циљеви СПУ дефинисани у том контексту.

У оквиру СПУ дефинисано је 10 циљева одрживог развоја и 17 индикатора за оцену одрживости Плана. Избор индикатора извршен је из основног сета индикатора одрживог развоја УН и прилагођен потребама израде планског документа. Овај сет индикатора базиран је на принципу идентификовања "узрока" и "последика" и на дефинисању "одговора" којим би се проблеми у животној средини минимизирали. У процес вишекритеријумске евалуације укључена су 3 стратешки важна планска решења која су вреднована по основу следећих критеријума:

- величине утицаја,
- просторних размера могућих утицаја,
- вероватноће утицаја и
- времену трајања утицаја.

Формиране су матрице у којима је извршена вишекритеријумска евалуација одабраних планских решења у односу на дефинисане циљеве/индикаторе и критеријуме за оцену утицаја, а резултати матрица приказани су графиконима за свако појединачно планско решење. Након тога је извршена процена могућих кумулативних и синергетских ефеката планских решења у односу на области стратешке процене.

Резултати евалуације указују на следеће значајне утицаје:

- развој производно-пословних објеката имаће јак позитиван утицај на економски развој на локалном нивоу. Овај утицај умногоме превазилази оквире предметног Плана, и индиректно, утиче на развој и других привредних грана. Посебно значајну улогу имаће развој рециклажног центра чиме се директно утиче на подстицање процеса рециклаже отпада, његово минимизирање и успостављање ефикасног система управљања отпадом на локалном нивоу; са друге стране, потенцијално негативни утицаји рада кланице живине могу се манифестовати угрожавањем квалитета вода и ваздуха на локалном нивоу, али само услед неспровођења прописаних мера заштите животне средине;
- предтретман отпадних вода из привредно-производних објеката допринеће заштити подземних и површинских вода и земљишта што ће директно утицати на здравље становништва;
- интегрални приступ заштити животне средине допринео је да се смернице за заштиту животне средине имплементирају у сва секторска планска решења чиме се иницијално остварује позитиван утицај на основне чиниоце животне средине и овакви позитивни утицаји су вишеструки;

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима који неће оптеретити капацитет простора, а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, дефинисане су планске смернице и мере заштите које је потребно спроводити у циљу спречавања и ограничавања негативних утицаја Плана на животну средину. Као инструмент за праћење реализације планираних активности и стања животне средине дефинисан је систем праћења стања (мониторинг).

Извесно је да сваки развој, па и одрживи, подразумева одређене промене у животној средини што је и у конкретном случају потврђено. Међутим, резимирајући све наведено, као и резултате процене утицаја Плана на животну средину и елементе одрживог развоја, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је да су План и СПУ анализирали могуће утицаје планираних намена и предвидели потребне мере како би планиране активности имале што мањи утицај на квалитет животне средине што је, свакако, у функцији реализације циљева одрживог развоја на предметном простору.

КОРИШЋЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. Нацрт других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице, „Ивекс плус“ д.о.о. Бабушница, 2021.год.;
2. Извештај о стратешкој процени утицаја Плана генералне регулације Бабушнице на животну средину, ЈП Завод за урбанизам Ниш, 2013. год.;
3. Детаљна анализа утицаја реконструкције постојеће шупе са доградњом објекта за дестилацију и котларницу у Бабушници на животну средину, Институт за образовање, заштиту на раду и противпожарну заштиту „27.јануар“ Ниш, 1999. год.;
4. Локални план управљања отпадом општине Бабушница 2010-2020, Бабушница, децембар 2010. год.;
5. Законска и подзаконска регулатива из области заштите животне средине у Републици Србији:
 - Закон о заштити животне средине („Сл.гласник РС,” бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 - др. закон);
 - Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09);
 - Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-испр., 14/16 и 95/18 др.закон);
 - Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-Одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др.закон и 9/2020);
 - Закон о водама („Сл. гласник РС”, број 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18 - др.закон);
 - Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 - др.закон);
 - Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18 - др.закон);
 - Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13);
 - Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС”, бр. 36/09, 88/10);
 - Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр.111/09, 20/15 и 87/18);
 - Закон о хемикалијама („Сл.гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12, 25/15);
 - Закон о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
 - Закон о ефикасном коришћењу енергије („Сл. гласник РС”, бр. 25/13);
 - Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Сл. гласник РС” бр. 44/77, 45/85, 18/89 и „Сл. гласник РС” бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 и 54/15);
 - Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 I и 113/17);
 - Закон о заштити од јонизујућег зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл. гласник РС”, бр. 36/09);
 - Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09);
 - Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 69/05);
 - Уредба о класификацији вода ("Сл. гласник РС", број. 5/68);
 - Уредба о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", број 102/10);

- Уредба о режимима заштите ("Службени гласник РС", број 31/12)
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10);
- Уредба о одређивању зона и агломерација ("Службени гласник РС", бр. 58/11 и 98/12); -Уредба о врстама отпада за које се врши термички третман, условима и критеријумима за одређивање локације, техничким и технолошким условима за пројектовање, изградњу, опремање и рад постројења за термички третман отпада, поступању са остатком након спаљивања ("Службени гласник РС", бр. 102/10)
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће ("Службени лист СРЈ", бр. 42/98 и 44/99);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр. 50/12);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10 и 30/18 - др.Уредба).

ПРИЛОЗИ

На основу члана 46. Став 1. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09–исправка, 64/10–одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13–одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14 и 83/18) и члана 39. Статута општине Бабушница ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 3/2008, 5/2013 и 13/2013), Скупштина општине Бабушница, на седници од 26.02.2019.године, донела је:

ОДЛУКУ О ИЗРАДИ ДРУГИХ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БАБУШНИЦЕ

Члан 1.

Приступа се изради Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (у даљем тексту: **Измене и допуне Плана**).

Измене и допуне Плана израђују се у дефинисаним деловима обухвата Плана генералне регулације Бабушнице ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 4/2014 и 9/2017) у циљу: измештања локације рециклажног дворишта у пословно производном комплексу у КО Драгинац, као и преиспитивања намене простора у делу КО Сурачево и правила уређења и грађења ради усклађивање са Законом и Одлуком о максималној спратности по урбанистичким зонама и целинама у поступцима озакоњења објеката ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 19/2015).

Члан 2.

Изменама и допунама Плана се разрађује подручје које у прелиминарним границама обухвата следећа подручја:

1. 6648 m² (целе катастарске парцеле број : 430, 431, 432 и 433 КО Сурачево)
2. Рецилажно двориште у обухвату ППР-а
3. Подручје у обухвату Плана ради усклађивања са Одлуком о максималној спратности по урбанистичким зонама и целинама у поступцима озакоњења објеката ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 19/2015) у обухвату ППР-а донетај на основу Закона о озакоњењу објеката („Службени гласник РС“, број 96/2015 и 83/2018).

Подручја Измена и допуна Плана дата су и на графичком приказу у прилогу који чини саставни део Одлуке о изради.

Члан 3.

Плански основ за израду Измена и допуна Плана представља Просторни план општине Бабушница од 2010. до 2025. године ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 13/12) (у даљем тексту: **Просторни план**).

Подручје насеља Бабушница је Просторним планом одређено за даљу разраду планом генералне регулације. Подручје Измена и допуна Плана је у оквиру Плана генералне регулације Бабушница.

Измене и допуне Плана се раде на дигиталном катастарском плану и ортофото подлогама.

Члан 4.

За решења у погледу планирања, коришћења, уређења и заштите простора користе се начела из Просторниг плана општине Бабушница 2010-2025 и Плана генералне регулације Бабушница.

Члан 5.

Визија и циљ израде Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице, је подизање нивоа квалитета живота и рада на подручју измена и допуна Плана комуналним опремањем, изградњом објеката јавних служби, реконструкцијом и санацијом грађевинског фонда; развој привредних потенцијала; обезбеђење просторних капацитета за лоцирање нових индустријских и пословних комплекса и уважавање позитивних токова претходних планских активности и усклађивање са обавезама прописаним Законом о озакоњењу објеката („Службени гласник РС“, број 96/2015 и 83/2018).

Члан 6.

Концептуални оквир Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице је :

- Измештање планиране локације за рециклажно двориште и обезбеђење локације површине 3000м² до 4000м² за рециклажно двориште са дефинисаним правилима уређења и грађења;

- стварање просторних услова за изградњу мањих индустријских објеката односно промена намене за кп.бр. 430, 431, 432 и 433 КО Сурачево ради реализацији пројекта живинске кланице ;

- усклађивање планских решења са обавезама прописаним Законом о озакоњењу објеката („Службени гласник РС“, број 96/2015 и 83/2018) и актима донетум на основу овог закона.

Члан 7.

У обухвату Измена и допуна Плана могуће је вршити адаптацију, санацију, инвестиционо и текуће одржавање до доношења Измена и допуна Плана, а најдуже 12 месеци од доношења ове Одлуке.

Члан 8.

Носилац израде Измена и допуна Плана је Општинска управа општине Бабушница.

Стручни послови поверавају се привредном друштву, односно другом правном лицу, које је уписано у одговарајући регистар за обављање послова урбанистичког планирања и израде планских докумената (Обрађивач).

Рок за израду Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице је 12 месеци од дана доношења одлуке.

Члан 9.

Динамика израде појединих фаза се уређује уговором између Инвеститора и Обрађивача.

Члан 10.

Средства за израду Измена и допуна Плана ће бити обезбеђена у буџету општине Бабушница. Оквирна средства за израду Измена и допуна Плана износе 600.000,00 динара.

Члан 11.

Након доношења Одлуке о изради Измена и допуна Плана, носилац израде организује рани јавни увид у трајању од 15 дана. Рани јавни увид оглашава се седам

дана пре отпочињања увида, у средствима јавног информисања и у електронском облику на интернет страници општине Бабушница. Нацрт плана се излаже на јавни увид у трајању од 30 дана у просторијама Општинске управе општине Бабушница, а време и место одржавања јавног увида се оглашава у средствима јавног информисања. О излагању на јавни увид стара се, такође, носилац израде плана.

Рани јавни увид и јавни увид обавља Комисија за планове јединице локалне самоуправе. По завршеном јавном увиду Комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду са свим примедбама и одлукама по свакој примедби и исти доставља обрађивачу Плана.

Члан 12.

За потребе израде Измена и допуна Плана приступа се стратешкој процени утицаја на животну средину.

У складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04), Решење о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину донела је Општинска управа општине Бабушница под бројем 501-49/2018-4 од 26.11.2018.године.

Члан 13.

Елаборат Измена и допуна Плана израдиће се у четири примерка оригинала у штампаном и дигиталном облику који ће се по овери чувати код Општинске управе општине Бабушница.

Члан 14.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Скупштинском прегледу општине Бабушница".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

Број: 350-6/2019-2

У Бабушници, 26.02.2019. год.

Председник,
Дејан Лазаревић

PRIMLJENO 28.10.2020

Република Србија
ОПШТИНА БАБУШНИЦА
Општинска управа
Одељење за привреду и финансије
Одсек за урбанизам, комунално стамбене,
имовинске и инспекцијске послове
Број: 350-42/2020-02
Дана: 27.10.2020.године
Бабушница

„ИВЕКС ПЛУС“ Д.О.О. БАБУШНИЦА

БАБУШНИЦА
Живојина Николића Брке 30

ПРЕДМЕТ : Достава Одлуку о допуни Одлуке о изради Других измена
и допуна Плана генералне регулације Бабушнице

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Одлуку о допуни Одлуке о изради Других
измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице (скупштински преглед
општине Бабушница“ , број 4/2019), број 350-42/2020-02 од 20.10.2020.године.

С поштовањем,

Шеф одсека,
Владан Савић, дипл.грађ.инж.

Владан Савић

На основу члана 46. Став 1. Закона о планирању и изградњи Закона о планирању и изградњи изградњи ("Службени гласник РС", број 72/2009, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11.121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13, 132/14, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020) и члана 40. Статута општине Бабушница ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 4/2019 и 7/2019 исправка) Скупштина општине Бабушница, на седници од 20.10.2020.године, донела је:

**ОДЛУКУ О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ИЗРАДИ
ДРУГИХ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
БАБУШНИЦЕ**

Члан 1.

У члану 1. став 2. Одлуке о изради других измена и допуна плана генералне регулације Бабушнице ("Скупштински преглед општине Бабушница", бр. 4/2019), на крају текста тачка се замењује зарезом и додаје текст који гласи:

«пренамене на кп бр. 178/1 КО Бабушница из зоне становања умерених густина у зону пословно-производног комплекса, измештања грађевинске линије за кп. Бр. 1128 КО Бабушница, пренамене на кп.бр. 190 КО Бабушница из зоне становања умерених густина у површине јавне намене, саобраћајнице и саобраћајне површине, мирујући саобраћај-јавни паркинг и исправљање грешке у погледу намене кп.бр. 181 и 180/ 2 КО Бабушница, из зоне пословно-производног комплекса, враћање намене становање умерених густина.»

Члан 2.

У члану 2. став 2. иза тачке 3. додаје се тачка 4. која гласи:

«Подручје обухваћено катастарским парцелама број 178/1, 181, 180/2, 190 и 1128 КО Бабушница укупне површине 4462м²»

Члан 3.

У члану 6. став 1. алинеја друга на крају текста тачка и зарез се замењују зарезом и додаје текст:

«промена намене за кп.бр. 178/1 КО Бабушница у пословно производни комплекс, исправљање техничке грешке у намени за кп.бр. 181 и 180/2 КО Бабушница, промена намене за кп.бр. 190 КО Бабушница из зоне становања умерених густина у површине јавне намене, саобраћајнице и саобраћајне површине, мирујући саобраћај-јавни паркинг и усклађивање положаја грађевинске линије са фактичким стањем на кп.бр.1128 КО Бабушница.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Скупштинском прегледу општине Бабушница".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

Број: 350-42/2020-02

У Бабушници, 20.10.2020. године

Република Србија
Општина Бабушница
Општинска управа
Бр. 501-49/2018-4
26.11.2018.год.

На основу члана 9 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), у вези са чланом 46. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр 72/2009, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13, 132/2014, 145/2014 и 83/2018) и члана 136. и 140. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/2016), Општинска управа општине Бабушница доноси:

Р Е Ш Е Њ Е

о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушнице

1. Приступа се изради Стратешке процене утицаја на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушница.
2. У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину разматраће се постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном планом, значај и карактеристике плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макролокацију и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене. Стратешком проценом утицаја плана на животну средину, неће се разматрати прекогранична природа утицаја.
3. О извршеној стратешкој процени утицаја Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушница на животну средину израдиће се извештај који ће обухватити све елементе утврђене у члану 12. Став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/2004 и 88/2010).
Обавезни елементи извештаја о стратешкој процени утицаја су:
 - полазне основе стратешке процене
 - општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора
 - процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину
 - смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину
 - програм праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг)
 - приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене

- приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план
- закључци до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени, представљени на начин разумљив јавности и
- други подаци од значаја за стратешку процену.

У оквиру полазних основа стратешке процене утврдиће се постојеће стање и квалитет чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште) у границама предметног плана. У случају непостојања релевантних података, извршиће се циљна мерења у складу са законом.

Извештај о стратешкој процени утицаја планираних намена на животну средину Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушница део је документације која се прилаже уз план.

4. Носилац израде Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушница је Општинска управа општине Бабушница. Стручни послови поверавају се привредном друштву, односно другом правном лицу, које је уписано у одговарајући регистар за обављање послова урбанистичког планирања и израде планских докумената (Обрађивач). Исти ће дефинисати методологију и сачинити састав стручног тима за израду извештаја о стратешкој процени. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени дужан је да Извештај заврши у року од 15 дана по окончању јавног увида и стручне расправе о Извештају.
5. У току израде извештаја о стратешкој процени утицаја Других измена и допуна Плана генералне регулације Бабушница, биће обављена сарадња са свим надлежним и заинтересованим органима и организацијама које имају интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине. Извештај о стратешкој процени утицаја, биће изложен на јавни увид, заједно са јавним увидом у Нацрт плана, сходно члану 19. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 88/10) и члана 50. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14 и 83/2018).
6. Ово решење објављује се у Скупштинском прегледу општине Бабушница.

Начелник Општинске управе
Славица Милић

